

Vlaams
Parlement

stuk **2222** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 18 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Steden

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche,
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Inhoudstafel

Managementsamenvatting	5
I. Omgevingsanalyse	7
1. Strategische doelstelling 1: Wonen in de stad wordt aantrekkelijker	7
2. Strategische doelstelling 2: Een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen	9
3. Strategische doelstelling 3: De steden zetten in op een open en warme samenleving	10
4. Strategische doelstelling 4: De steden groeien uit tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemerschap	12
5. Strategische doelstelling 5: De steden vergroenen	12
6. Strategische doelstelling 6: Naar slimme mobiliteit in de steden	13
7. Strategische doelstelling 7: De steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners	14
8. Strategische doelstelling 8: Een verstrekt en doeltreffend Vlaams Stedenbeleid in partnerschap met de steden die goed bestuurd worden	14
9. Strategische doelstelling 9: Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden	15
II. Begroting 2014	16
1. Overzicht van de begroting stedenbeleid	16
2. Uitvoering 2013 en planning 2014	16
III. Recente (2012-2013) en geplande (2013-2014) beleidsmaatregelen	17
1. Strategische doelstellingen	17
1.1. Strategische doelstelling 1: Wonen in de stad wordt aantrekkelijker.	17
1.2. Strategische doelstelling 2: Een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen	18
1.3. Strategische doelstelling 3: De steden zetten in op een open en warme samenleving	18
1.4. Strategische doelstelling 4: De steden groeien uit tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemerschap	19
1.5. Strategische doelstelling 5: De steden vergroenen	20
1.6. Strategische doelstelling 6: Naar slimme mobiliteit in de steden	20
1.7. Strategische doelstelling 7: De steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners	21
1.8. Strategische doelstelling 8: Een versterkt en doeltreffend Stedenbeleid in partnerschap met steden, die goed bestuurd worden	21
1.9. Strategische doelstelling 9: Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden	22
2. Operationele doelstellingen	22
2.1. Operationele doelstelling 1: Tegen eind 2013 is het Vlaams Stedenfonds na evaluatie en in samenspraak met de steden geactualiseerd en klaar voor implementatie door de nieuwe stadsbesturen en de VGC in de periode 2014-2019	22

2.1.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	22
2.1.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	23
2.2.	Operationele doelstelling 2: het stadsvernieuwingsfonds wordt verder gezet en geoptimaliseerd.....	23
2.2.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	23
2.2.2.	Geplande beleidsmaatregelen	25
2.3.	Operationele doelstelling 3: de stadsregionale samenwerking faciliteren	26
2.3.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	26
2.3.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	26
2.4.	Operationele doelstelling 4: het Vlaams stedenbeleid zet de steden positief in de kijker	26
2.4.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	26
2.4.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	27
2.5.	Operationele doelstelling 5: de steden maken gebruik van de stadsmonitor voor hun strategische meerjarenplanning.....	27
2.5.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen:	27
2.5.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	28
2.6.	Operationele doelstelling 6: de methodiek van de stadscontracten wordt in samenspraak met de steden uitgebreid met nieuwe sectoroverstijgende thema's en de methodiek krijgt een structurele verankering in de reguliere werking van de Vlaamse overheid	29
2.6.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	29
2.6.2.	Deel 2: geplande beleidsmaatregelen	30
2.7.	Operationele doelstelling 7: Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid opstarten en de bestaande verstevigen.	30
2.7.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	31
2.7.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	31
2.8.	Operationele doelstelling 8: Vlaams Stedenbeleid beter wetenschappelijk ondersteunen....	31
2.8.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	31
2.8.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	33
2.9.	Operationele doelstelling 9: de samenwerking en het overleg met andere overheden en stakeholders intensifiëren en intern afstemmen in functie van een beter geïntegreerd en onderbouwd stedenbeleid.	33
2.9.1.	Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen	33
2.9.2.	Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen	35
	Lijst met afkortingen.....	36
IV.	Bijlagen.....	37
	Bijlage 1: Samenvatting van gerealiseerde beleidsmaatregelen voor 2012-2013	37
	Bijlage 2: Samenvatting van geplande beleidsmaatregelen voor 2013-2014.....	39
	Bijlage 3: Regelgevingsagenda.....	41
	Bijlage 4: Overzicht en gevolggeving moties en resoluties van het Vlaams Parlement	43
	Bijlage 5: Rapportering over de opvolging van de Rekenhof - aanbevelingen in de beleidsbrieven.....	44

Managementsamenvatting

Kindvriendelijkheid is het centrale thema van mijn beleidsnota. Wat goed is voor kinderen in de stad, is positief voor elke stadsbewoner. Om armoede tegen te gaan, is het bijvoorbeeld cruciaal om kinderarmoede aan te pakken. En door kinderen mee vorm te laten geven aan publieke ruimte, krijg je een aantrekkelijke en toegankelijke woonomgeving voor elke stadsbewoner. De succesvolle trefdag *'Innovatie in de stad'* van februari 2013 krijgt daarom begin 2014 een vervolg met een trefdag *'Kind in de stad'*. Tijdens dat evenement kunnen stedelijke actoren leren hoe duurzaamheid en kindvriendelijkheid samengaan. Dit gebeurt via diverse stadsateliers en een expo van innovatieve en originele projecten. Ook heb ik de oproep 'originele en innoverende projecten' in 2013 specifiek op sociaal-innovatieve projecten voor en met kinderen en jongeren gericht. Voor de oproep 2014 blijft dit thema behouden.

Steeds meer mensen wisselen diensten, belevingen, kennis en goederen met elkaar uit. *Delen* is het nieuwe hebben. Deze transitiebeweging sluit aan bij een bewustzijn om spaarzaam om te springen met de beperkte grondstoffen. Eigen aan een maatschappelijke verandering is dat ze gelijktijdig in verschillende domeinen opkomt zoals bijvoorbeeld autodelen, huizendelen (couchsurfing), wonen (cohousing), werkruimtes (co-workingplaces) en materiaal. Dit sluit aan bij het thema 'sociale innovatie' van de ViA rondetafel 'duurzame en creatieve steden'. Zowel burgers, bedrijven als overheden zie je op deze manier nieuwe diensten ontwikkelen. Sharing is meer dan een hype. Het wil een duurzaam antwoord bieden op de hedendaagse uitdagingen. Ik wil deze beweging dan ook mee ondersteunen. Samen met de minister bevoegd voor mobiliteit heb ik daarom twee experimenten gelanceerd, een rond de introductie van fijnmazige fietsdeelsystemen en een rond particulier autodelen in de centrumsteden. In dezelfde lijn werk ik mee aan het sociaal innovatief project 'complementaire munt'. Hierbij worden twee pilootprojecten bestudeerd, een bestaande muntkring 'De Torekes' in Gent en een muntkring in opstartfase 'Time2care' in Turnhout. Daarnaast wordt een 'handboek voor complementaire muntkringen' opgesteld. Als laatste initiatief hieromtrent heb ik een oproep gelanceerd om vijf pilootprojecten van gemengde woonomgevingen te realiseren. Er is immers een grote nood aan betaalbare woongelegenheden in Vlaanderen, terwijl er tegelijk zuiniger moet worden omgesprongen met de beschikbare open ruimte.

Vorig jaar zijn de stadscontracten 2007-2012 geëvalueerd en werd een nieuw concept in de stijgers gezet: de *stadsprogramma's*. De evaluatie van deze eerste generatie stadscontracten leverde positieve punten op, maar ook enkele pijnpunten. Op basis van de ervaringen werd gezocht naar een nieuwe werkwijze die ervoor kan zorgen dat de wensen en noden binnen de steden nog beter afgestemd worden op de Vlaamse prioriteiten en beleidspraktijken, en omgekeerd. Dit verschilt van de stadscontracten, waar de nadruk eerder lag op snellere uitvoering en meer efficiëntie en minder op de uitbouw van een gezamenlijke agenda. De naamsverandering maakt deze wijziging zichtbaarder. Het concept wordt in 3 pilootsteden uitgewerkt. Nog dit jaar zal de Vlaamse regering een beslissing nemen over de uitrol ervan naar de andere steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Hoewel formeel de stadscontracten 2007-2012 eind vorig jaar konden worden afgesloten, nam de Vlaamse regering in samenspraak met de steden de beslissing (8 februari 2013) verschillende stadscontracten tot het eind van de deze legislatuur te verlengen. Voor de stedelijke agenda biedt dit een bijkomende garantie dat Vlaanderen mee blijft investeren in deze projecten, vaak stadsvernieuwingsprojecten of belangrijke infrastructuurwerken.

Door ook in 2014 de groeivoet van 3,5% voor het stedenfonds aan te houden krijgen de steden, wiens budget onder druk staat, zuurstof om van hun stad verder een duurzame en creatieve plek te maken. Tegen 15 januari 2014 verwacht ik hun ambities omtrent het stedenfonds voor de jaren 2014-2019. De voorbereidingen lopen volop en er is wederzijdse afstemming rond de implementatie van de richtlijnen van de beleids- en beheerscyclus en het planlastendecreet (2012). Omdat de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet onder het 'planlastendecreet' valt, blijft de procedure voor de VGC zoals voorheen. Verwacht wordt dat hun convenant 2014-2019 nog dit jaar door de Vlaamse regering wordt aangenomen.

Het stadsvernieuwingsfonds blijft een succes. Op 19 oktober 2012 heeft de Vlaamse Regering aan vier stadsvernieuwingsprojecten een projectsubsidie gegeven voor een totaal bedrag van 12.204.000 euro. Het gaat om: Antwerpen, project '*Scheldekaaien*', Gent, project '*Herontwikkeling UCO-site*', Kortrijk, project '*Overleie*' en Waregem, project '*Waregem Zuid*'. Zes steden kregen een conceptsubsidie toegekend. De beslissing over de ingediende projecten voor de oproep 2013 valt nog voor het jaareinde. Meteen daarna kan de oproep voor 2014 worden gelanceerd.

Het project Buurtstewards, dat in 2012 gelanceerd werd, gaat nu zijn tweede werkjaar in. Alle buurtstewards in Sint-Niklaas, Gent, Antwerpen en Brussel zijn intussen aangeworven en aan de slag in de wijken.

De nieuwe formule voor de 'Thuis in de stadprijs' slaat bij de steden aan. De jury van de 'Thuis in de Stad'-prijs kende eind 2012 een gedeelde eerste prijs toe aan de stad Antwerpen voor het project '*Badboot*' en aan de stad Hasselt voor het project '*Citydepot*'. De jurering over de prijs voor 2013 is bij de publicatie van de beleidsbrief 2013-2014 nog volop bezig. Daarnaast heb ik in 2013 aan 9 organisaties subsidies toegekend voor originele en innoverende projecten met een focus op kindvriendelijkheid. Beide subsidiekanalen zijn in de begroting 2014 hernomen.

Als steden internationaal samenwerken, winnen ze aan slagkracht. Daarom ondersteun ik eenmalig de algemene vergadering van EUROCITIES, het stedelijke netwerk van grote Europese steden, dat voor het eerst in Vlaanderen plaatsvindt. Gent treedt van 27 november tot en met 30 november 2013 als gaststad op. Het thema voor dit jaar is 'smart citizens', wat inhoudelijk helemaal in de lijn ligt van de ambities van het Vlaamse stedelijk beleid.

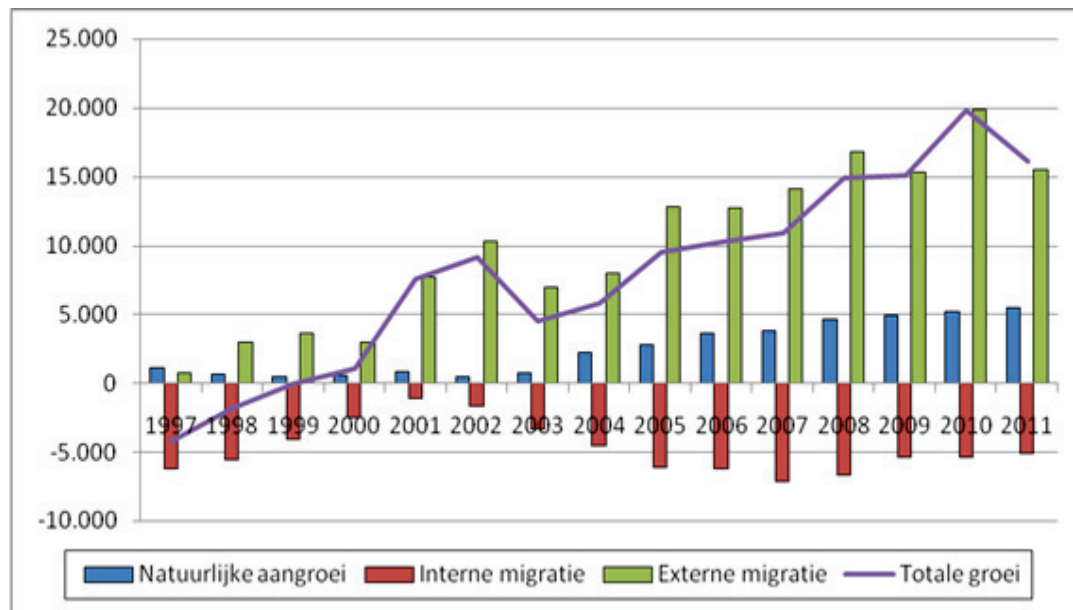
Ten slotte staat er heel wat op de agenda van het horizontaal Vlaams stedenbeleid, de andere belangrijke pijler van mijn beleid. Een greep uit de initiatieven: er wordt medewerking verleent aan onder andere de subsidieoproepen rond handelskernversterking, het beleidsplan ruimte Vlaanderen, de pilootprojecten voor gemengde woonprojecten, de planlastvermindering, de oproep 'groen in de stad', de uitvoering van het Vlaams jeugdbeleidsplan, de oproep rond 'sociale innovatie', de Task Force voor Brussel, de strategische projecten in het kader van het RSV en het nieuw Vlaams mobiliteitsplan.

I. Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse van deze beleidsbrief richt zich net als vorig jaar op de specifieke beleidsindicatoren per strategische doelstelling. Nieuwe informatie komt voornamelijk uit de SVR-studie '*Steden binnenstebuiten!*', die in het voorjaar 2013 verscheen. Daarnaast zijn de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND 2013) en de jaarlijkse SCV-survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen' belangrijke gegevensbronnen. Om de Brusselse situatie in beeld te brengen, wordt naast de SCV-survey die Nederlandstalige Belgen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevraagt, ook gesteund op een beknopt verslag van de survey die de meet- en weetcel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie bij de Brusselaars uitvoerde over de aantrekkelijkheid en perceptie op hun stad als leefstad. Na 'Jong in Brussel' biedt de JOP-monitor Antwerpen-Gent (2013) nu ook een zicht op de leefwereld van jongeren in de grootsteden Antwerpen en Gent. Een evolutie schetsen, is nog niet mogelijk gezien het om de eerste meting gaat.

1. Strategische doelstelling 1: Wonen in de stad wordt aantrekkelijker

De bevolkingsafname van de Vlaamse steden is al even voorbij. Sinds 2000 neemt het aantal stadsinwoners jaar na jaar toe. Vandaag woont ongeveer een kwart van de 6 miljoen Vlaamse inwoners in een van de 13 centrumsteden. Onderstaande grafiek toont dat er in 2011 iets meer dan 15.000 nieuwe inwoners in de Vlaamse centrumsteden zijn bijgekomen. De *bevolkingsgroei* hangt zowel van de natuurlijke aangroei als van het migratiesaldo af. De lichte daling van de bevolkingsgroei in 2011 is een gevolg van een daling van het aantal inwijkingen vanuit het buitenland (externe migratie). In alle steden behalve in Brugge, Roeselare en Genk is de externe migratie afgenomen ten opzichte van 2010. Het gemiddeld aantal inwoners dat de stad verlaat om in een andere Belgische gemeente te gaan wonen is in 2011 nog altijd groter dan omgekeerd. Enkel in Oostende, Roeselare, Aalst, Sint-Niklaas en Hasselt is dit niet het geval. Een laatste element dat invloed heeft op het inwonersaantal in de steden is de natuurlijke aangroei. In alle steden behalve in Brugge en Oostende is dit positief.

Bevolkingsevolutie in de 13 centrumsteden – absolute aantallen

Gedetailleerde *migratiecijfers naar leeftijd* leren dat jongvolwassenen (20-29 jaar) steeds meer voor de stad kiezen. Tussen 2000 en 2012 was er een netto-aangroei van 24.686 jongvolwassenen in de centrumsteden. Negen steden gingen vooruit, maar het overgrote deel van de stijging is geconcentreerd in vier steden: Antwerpen (ruim 14.000 jongvolwassenen), Gent (bijna 7.000), Leuven (3.374) en Mechelen (1.388). Als we naar de jonge gezinnen (30-39 jaar en 0-9 jaar) kijken, valt uit de gegevens van de Stadsmonitor af te lezen dat er in de periode 2007-2009 gemiddeld 3,9 jonge gezinnen per 1.000 inwoners de stad verlieten. Deze gegevens zijn echter een momentopname en brengen bijvoorbeeld niet in beeld in welke mate de stad erin slaagt om de positieve saldi van jonge bevolkingsgroepen na verloop van tijd en na hun gezinsvorming te behouden. Het onderzoek in ‘Steden binnenstebuiten!’ naar stadsvlucht bekeken vanuit het cohorteperspectief probeert dit wel te doen. Dit onderzoek volgde voor een bepaalde periode leeftijdsgroepen (cohorten) die in de centrumsteden wonen. De conclusie van dit onderzoek is dat de stadsvlucht en meer bepaald de vlucht van jonge gezinnen uit de steden moet worden genuanceerd. Uit het onderzoek blijkt dat een belangrijk deel van de jongvolwassenen die zijn ingeweken in een stad, na 10 jaar nog altijd een belangrijke component vormen in de bevolkingssamenstelling (al dan niet als jong gezin). De verschillen tussen de steden zijn echter ook zeer groot. Leuven kenmerkt zich als universiteitsstad als een echte transitzone, terwijl steden als Roeselare en Genk een zeer stabiele bevolking hebben. In alle steden is het aandeel dat langer dan 12 jaar in de stad woont groter dan 60% (behalve in Leuven). Wordt naar de blijfkansen van jonge gezinnen vanaf 1 januari 2000 gekeken, dan blijkt dat in alle steden meer dan 70% van die jonge gezinnen er na 12 jaar nog altijd woont. De enige uitzondering is Leuven met 61,5%. Dezelfde oefening kan gemaakt worden voor de jongvolwassenen. In alle steden ligt het percentage van jongvolwassenen dat na 12 jaar nog altijd in de stad woont tussen 50% en 70%. Ook hier is Leuven als universiteitsstad een uitschieter met 32%.

Uit de Stadsmonitor 2011 blijkt dat 27% van de stedelingen de komende 5 jaar plant te verhuizen. Inwoners uit Antwerpen (33%), Gent (28%) en Leuven (32%) maken meer kans op een *verhuisintentie* dan gemiddeld, inwoners uit Roeselare (17%) hebben minder kans. Uit de survey van de VGC blijkt dat Brusselaars de grootste verhuisintentie hebben: 38% schat binnen de 5 jaar te verhuizen. De aanwezigheid van een verhuisintentie wil niet zeggen dat deze inwoners de stad echt verlaten.

Integendeel, twee derden van de inwoners plant binnen de eigen stad te verhuizen. Slechts een derde wil de stad effectief verlaten. Uit de studie ‘Steden binnenstebuiten!’ blijkt dat verhuisintenties eerder gekoppeld zijn aan levensloopfasen dan met de plaats of stad waar men woont. De groep met de grootste verhuismobiliteit zijn de twintigers. Belangrijke motieven voor een verhuizing uit de stad zijn ontevredenheid over de woning, de buurt en de stad. Ook een gebrek aan een tuin speelt een rol. Stadverlaters hebben vaak één van volgende kenmerken: jonger dan 35, hoger opgeleid, inwonende kinderen bij ouders en hogere inkomensklasse. Het blijkt dus dat vooral socio-economisch sterkere inwoners uit de steden wegtrekken. Inwoners die binnen de stad verhuizen zijn vooral op zoek naar een verbetering van hun woonsituatie (woning, staat woning, woningtype). Verhuisbewegingen uit de stad beogen gemeenten binnen een straal van 20 km.

2. Strategische doelstelling 2: Een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen

Vlaanderen kent een toenemende verstedelijking die zich uit in een steeds kleiner wordende open ruimte. Steden (en gemeenten) moeten dus goed nadenken over hoe ze de resterende beschikbare oppervlakte zo efficiënt en duurzaam als mogelijk gebruiken. Het groenboek van het Beleidsplan Ruimte stimuleert een stedelijk gebiedsbeleid. Dit is een beleid dat zich richt op ontwikkeling, concentratie en verdichting maar de draagkracht van de omgeving respecteert. Dit beleid beoogt een bijkomend aanbod aan woningen in een kwaliteitsvolle woonomgeving en een uitbreiding van kwaliteitsvolle ruimte voor economische activiteiten.

Uit onderzoek naar de effectiviteit van de uitvoering van het ruimtelijk beleid in Vlaanderen blijkt dat dit beleid vandaag meer stedelijk gebied bundelt. Er is relatief meer bebouwing binnen het stedelijk gebied bijgekomen dan er buiten. De druk op de open ruimte blijft echter groot.

In de vorige beleidsbrief werd de periode 2009-2012 geschetst. Aansluitend bij de recente VRIND-publicatie (2013) wordt hieronder de evolutie van de voorbije 10 jaar geschetst. De bebouwing is in Vlaanderen en ook in de groot- en centrumsteden sinds 2002 sterk toegenomen. De toename van de bebouwde oppervlakte in de grootsteden is in verhouding iets kleiner dan in de overige centrumsteden en Vlaanderen. Voornamelijk de woonfunctie neemt meer en meer oppervlakte in. De ruimte voor de economische functie is in de grootsteden afgenomen (-2,2%) en in de centrumsteden toegenomen (+6,4%). De ruimte voor welzijn en recreatie is in zowel de groot- als centrumsteden toegenomen.

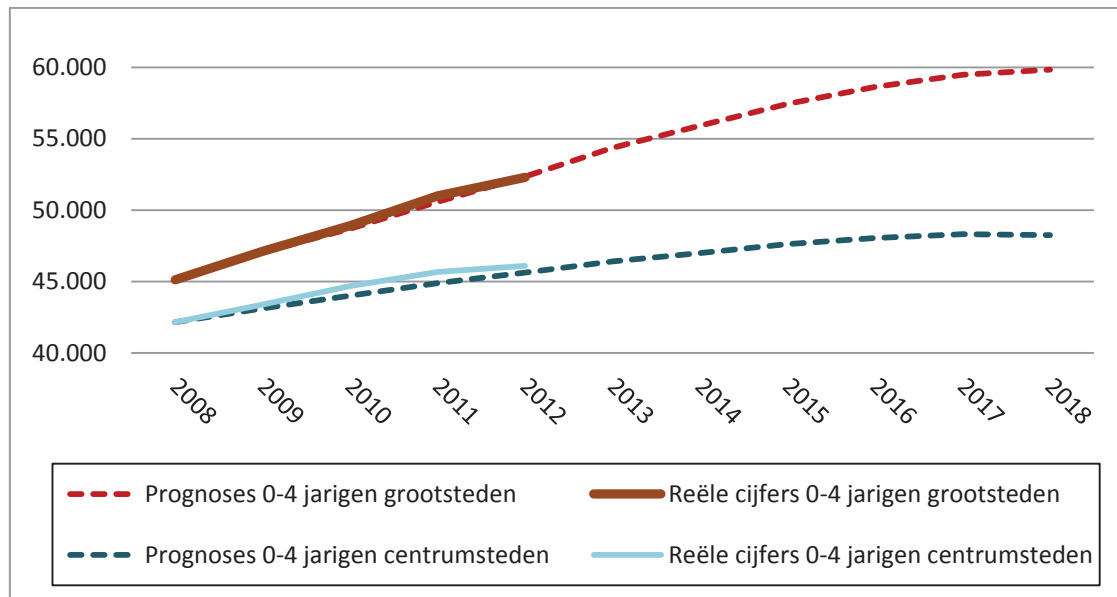
In alle groot- en centrumsteden, en ook in Vlaanderen in het algemeen is sinds 2002 onbebouwde oppervlakte verdwenen. In de grootsteden zijn voornamelijk bossen (o.a. privé-bossen) en boomgaarden en akker- en graslanden verdwenen. In de overige centrumsteden zijn er relatief gezien meer tuinen en parken verdwenen net zoals in Vlaanderen.

Om de leefbaarheid van de steden in Vlaanderen te verhogen, wil de Vlaamse overheid zorgen voor meer toegankelijke stadsbossen nabij stedelijke gebieden (afgebakend volgens het RSV). De plandoelstelling van het MINA-plan 4 (2011-2015) stelde voorop dat 40% van de stedelijke en kleinstedelijke gebieden in 2015 moeten beschikken over een stadsbos of ermee gestart zijn. Sedert 2010 neemt het aantal stedelijke gebieden met een stadsbos toe. In 2012 bezit 62% van de groot- en kleinstedelijke gebieden over een stadsbos of is er een stadsbosproject opgestart.

3. Strategische doelstelling 3: De steden zetten in op een open en warme samenleving

Vergroening, vergrijzing en verkleuring blijven de groot- en centrumsteden typeren. In de omgevingsanalyse van de vorige beleidsbrief werd gesteld dat volgens de bevolkingsprognoses de vergroening (het aantal 0-2 jarigen) zijn hoogste peil zal bereiken rond 2017. Uit de reële cijfers (zie grafiek) valt af te lezen dat de toename van het aantal 0-4 jarigen in de grootsteden tot nu toe gelijk loopt met de prognoses. Het aantal 0-4 jarigen in de centrumsteden ligt momenteel iets hoger dan voorspeld.

Bevolkingsprognoses versus reële aantallen 0-4 jarigen (groot & centrumsteden)

De toename van het aantal jonge kinderen weegt op de capaciteit van de kinderopvangsector en onderwijs.

Het Pact 2020 streeft naar gemiddeld 50 plaatsen per 100 kinderen (0-3 jaar). In 2012 beschikken de grootsteden over kinderopvang voor 30,5% van de 0-3 jarigen, in de overige centrumsteden ligt het aandeel opvangplaatsen groter (43,8%). Sinds 2009 is het aantal plaatsen in de voorschoolse kinderopvang wel aan het toenemen, maar de verschillen tussen de steden zijn groot. Ook voor de buitenschoolse kinderopvang kampen de grootsteden met capaciteitsproblemen. In 2012 waren er gemiddeld 1,3 plaatsen per 100 3-11 jarigen. In de overige centrumsteden en ook in Vlaanderen zijn er gemiddeld 5-6 plaatsen per 100 kinderen. Het aandeel opvangplaatsen is ten opzichte van 2011 constant gebleven in Vlaanderen, in de grootsteden is dit licht toegenomen.

Het aandeel 65-plussers (*vergrijzing*) en 80-plussers (*verzilvering*) neemt sinds 2002 in Vlaanderen toe. Dat geldt ook voor de steden. In de centrumsteden is de vergrijzing en verzilvering toegenomen. Enkel in Antwerpen en Gent is er een afwijkende trend, de vergrijzing is er procentueel licht afgenomen (-2,3 procentpunt). De vergrijzing in Vlaanderen kent ook een toenemende mate van verkleuring. Het aandeel 65-plussers van vreemde herkomst ten opzichte van het totaal aantal 65-plussers bedroeg in 2004 4,1%, in 2011 4,7% en in 2020 volgens de bevolkingsprognoses 5,7%. Deze groep bestaat voornamelijk uit West-Europeanen (53%) uit Nederland, Frankrijk en Duitsland. Van het aandeel 65-plussers die in België geboren werd, leeft in 2006 21% onder de armoedegrens. Bij de 65-plussers die buiten België zijn geboren is dit 61%.

Door de 80-plussers tegenover de 65-plussers te zetten, komt de *interne vergrijzing* in beeld. De interne vergrijzing kan gedefinieerd worden als een maat voor de ‘veroudering binnen de veroudering’. Zowel in Vlaanderen (+7 pp), de centrumsteden (+7,8 pp) als de grootsteden (+7 pp) is deze sterk toegenomen. Het aandeel plaatsen in woonzorgcentra is in 2013 ten opzichte van 2010 zowel in Vlaanderen (+5,2%) als in de 13 centrumsteden (+4,1%) toegenomen. Het aandeel serviceflats kent een sterkere groei (Vlaanderen: +15,7% en 13 steden: +11,3%).

Vlaanderen en de steden worden geconfronteerd met een toenemende mate van *verkleuring*. Uit de analyses in ‘Steden binnenstebuiten!’ op gegevens uit het rijksregister blijkt dat de verkleuring niet egaal ruimtelijk verspreid is in Vlaanderen. Steden verschillen zowel in graad van verkleuring als naar type verkleuring. De urbanisatiegraad speelt hierbij een belangrijke rol. De grootsteden en het stedelijke gebied rond Brussel kennen het grootste aandeel inwoners van vreemde herkomst met respectievelijk 34% en 27%. Ook het type van verkleuring verschilt sterk van stad tot stad. De urbanisatiegraad blijkt ook een rol te spelen bij de openheid ten opzichte van andere culturen. Uit de analyses op de Stadsmonitor blijkt dat toenemende verstedelijking hiermee positief samenhangt.

Uit de Vlaamse armoedemonitor blijkt dat het aandeel inwoners dat onder de armoededrempel leeft kleiner wordt, maar het aandeel inwoners dat in ernstige materiële deprivatie leeft, toeneemt. Het aandeel armen in Vlaanderen neemt met andere woorden af, maar ze zijn wel armer dan een paar jaar geleden. Meer dan de helft van het totale aantal leefloontrekkers uit Vlaanderen woont in de 13 centrumsteden. In 2011 ontvingen 19 op de 1.000 inwoners uit de grootsteden tussen de 20 en 65 jaar een leefloon, in de centrumsteden was dit 9 op de 1.000 inwoners. Ten opzichte van het jaar ervoor is dit wel een daling van respectievelijk min 9,4% en min 6,7%. De steden worden gekenmerkt door het grote aantal leefloontrekkers maar ook door een lager gemiddeld inkomen. In de grootsteden (25.427 euro) en de overige centrumsteden (27.786 euro) ligt het gemiddelde inkomen per aangifte in 2010 lager dan in Vlaanderen (28.902 euro). Het gemiddelde inkomen neemt overal jaarlijks toe, maar in beperkte mate. Ongeveer een derde van de Vlamingen die geniet van *een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering* woont in de 13 centrumsteden. Begin 2012 geniet 33,7% van de inwoners van de grootsteden en 25,9% van de inwoners van de overige centrumsteden van deze verhoogde tegemoetkoming. Dit is ten opzichte van 2011 een toename van respectievelijk 6% en 4,4%. Het aandeel geregistreerde personen met achterstallige contracten is volgens de centrale voor kredieten aan particulieren van de Nationale Bank van België het grootst in Antwerpen (7,1%) en het kleinst in Roeselare (0,8%).

In Vlaanderen wordt een op de tien kinderen geboren in een kansarm gezin. In de grootsteden Antwerpen en Gent is dat bijna een op vier kinderen (23,7%). Ook in de overige centrumsteden ligt het aandeel kansarme geboorten hoger (13,8%) dan in Vlaanderen. Uit een studie van de KULeuven op cijfers uit 2010 blijkt dat de ongekwalificeerde uitstroom gemiddeld aan het dalen is, maar niet in de steden. Zo blijkt dat in Antwerpen, Brussel en Gent respectievelijk 29%, 28% en 22% van de leerlingen vroegtijdig afhaakt. Gemiddeld zijn dit meer jongens dan meisjes. Ook het niet spreken van Nederlands thuis blijkt een rol te spelen in de vroegtijdig verlaten van de school. Uit de resultaten van de JOP-monitors valt op te maken dat het schoolwelbevinden in grootsteden lager ligt dan het Vlaams gemiddelde. Een mogelijke verklaring hiervoor is de culturele kloof tussen de school- en de thuisomgeving, waardoor jongeren minder aansluiting vinden op school.

De grootsteden kampen met een grote toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden. In 2013 is het aantal NWWZ er met 11,8% gestegen ten opzichte van 2009. Dit is een sterkere toename dan in de overige centrumsteden (4,1%) en Vlaanderen (6%).

Ongeveer 10% van de NWWZ in 2011 is jonger dan 25 jaar, ongeveer de helft van de werkzoekenden is laaggeschoold en ongeveer een kwart van de werkzoekenden is langdurig werkloos. Uit de SCV-survey blijkt dat de tevredenheid van de inwoners over de begeleiding van werklozen wel hoger ligt in de grootsteden (36,8%) dan in de overige centrumsteden (34,4%) en Vlaanderen (31,9%).

Een open en warme samenleving is ook een *veilige samenleving*. Het aandeel geregistreerde criminele feiten blijft in de steden hoog, maar neemt lichtjes af. Het onveiligheidsgevoel in de steden is lager in de eigen buurt dan in de stad. Gemiddeld 7,4% van de inwoners uit de centrumsteden ervaart onveiligheidsgevoelens in de buurt en gemiddeld 12,6% ervaart onveiligheidsgevoelens in de stad. In Brussel ervaart ongeveer 10% van de inwoners onveiligheidsgevoelens in de buurt.

Steden zijn *culturele attractiepolen*. De tevredenheid van de stedelingen over de culturele voorzieningen ligt in 2012 in de grootsteden (86,9%) en centrumsteden (93,6%) hoger dan in Vlaanderen gemiddeld (83,5%). Ook in Brussel is de tevredenheid zeer hoog (88%). De tevredenheid is in 2012 iets teruggevallen.

4. Strategische doelstelling 4: De steden groeien uit tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemerschap

De groot- en centrumsteden oefenen een centrumfunctie uit in de ruime omgeving voor economische bedrijvigheid en tewerkstelling. Bijna 39% van de loontrekkende werkgelegenheid situeert zich binnen de 13 centrumsteden.

De startersgraad drukt uit hoeveel ondernemingen het afgelopen jaar zijn opgestart ten opzichte van het totaal aantal actieve ondernemingen. De startersgraad is in 2012 het grootst in het Brusselse Gewest (8,5%) en de grootsteden (7,7%), gevolgd door de centrumsteden (6,6%) en het Vlaamse Gewest (6,4%). De startersgraad geeft een beeld van het ondernemingsklimaat. In 2009 heeft de startergraad als gevolg van de financiële en economische crisis een sterke duik genomen. Sindsdien is dit cijfer zich stilaan weer aan het herstellen. De stopzettingsgraad geeft het aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen weer. De grootsteden en het Brusselse Gewest kennen het laagste aandeel stopzettingen in 2012, namelijk 3,7%. In de overige centrumsteden (4,4%) en Vlaanderen (4,1%) is het aandeel stopzettingen en faillissementen hoger. De stopzettingsgraad is tegenover het voorgaande jaar overal afgenomen.

De toestand van het ondernemingsweefsel heeft een directe invloed op de jobcreatie in de regio. De jobratio geeft het aantal jobs ten opzichte van het aantal inwoners op arbeidsleeftijd. Het Brusselse Gewest en de groot- (94,8%) en centrumsteden (95,5%) onderscheiden zich beduidend van Vlaanderen (67,1%). De steden kennen dan ook een hoge werkzaamheidsgraad en een lage werkloosheidsgraad. Enkel Brussel springt hier in het oog, ondanks de hoge jobratio is er een hogere werkloosheidsgraad (22,5%) en een lagere werkzaamheidsgraad (50,6%). De hoge werkzaamheidsgraad in Vlaanderen (69,7%) is te verklaren door de hoge pendelintensiteit naar de stad.

5. Strategische doelstelling 5. De steden vergroenen

Groen hoort thuis in de stad. Er is wetenschappelijk vastgesteld dat wie vaak in contact komt met groen, sneller herstelt van ziekte. De aanwezigheid van groen helpt ook om welvaartsziekten in de steden te voorkomen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes van type 2 en sommige vormen van kanker.

Groen zet aan tot beweging, verbetert de luchtkwaliteit, tempert het hitte-eiland effect, slaat water tijdelijk op, vergroot de biodiversiteit, creëert een aangename werk- en woonomgeving en vermindert geluidsoverlast. Uit de gegevens van de Stadsmonitor valt af te leiden dat het aandeel inwoners dat binnen 400 meter loopafstand van openbaar buurtgroen woont toeneemt tussen 2008 en 201.

Uit de studie ‘*Daarom groen!*’ blijkt dat stadslandbouw in de lift zit. Zowel volkstuintjes als gemeenschapslandbouw winnen aan belang in de steden. In Vlaanderen zijn er momenteel een tiental actieve bedrijven met gemeenschapslandbouw, de meeste zijn gelegen in of nabij steden zoals bv. Leuven, Gent, Antwerpen, Mechelen en Genk. In 2013 zouden nog een achttal nieuwe bedrijven opstarten. Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tellen ongeveer 4600 volkstuinen met een totale oppervlakte van 137 ha. De helft hiervan ligt in de provincie Antwerpen, waarvan het overgrote deel in het grootstedelijk gebied Antwerpen.

Ook groendaken kunnen naast buurtgroen en stadslandbouw een belangrijke rol spelen in de steden (‘*Daarom groen!*’). Zij bedekken daken die in normale omstandigheden sterk opwarmen op zonnige dagen waardoor ze een rechtstreekse invloed hebben op de warmte-ontwikkeling. Daarnaast hebben ze ook een afkoelend effect. Tenslotte werken ze als een tijdelijke buffer van regenwater waardoor run-off sterk wordt verminderd. De aanleg van groendaken wordt door alle Vlaamse centrumsteden ondersteund.

Het burgemeestersconvenant is een initiatief van de Europese Commissie dat gemeenten en steden stimuleert om de CO₂- uitstoot van hun stad te verminderen met minstens 20% tegen 2020. In Vlaanderen behoren Antwerpen, Genk, Gent en Hasselt tot de eerste ondertekenaars. Later volgden Oostende, Leuven, Roeselare en Mechelen.

Steden lopen op kop in de verkleining van de afvalberg. De totale hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner ligt in de groot (518 kg/inwoners)- en centrumsteden (506 kg/inwoner) lager dan in Vlaanderen (523 kg/inwoner) in 2010. Het aandeel selectief afval is tussen 1995 en 2007 sterk toegenomen, maar neemt sinds 2008 terug licht af. Het aandeel restafval blijft de laatste vijf jaar ongeveer stabiel. Alle steden behalen de doelstelling van het uitvoeringsplan ‘milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen’ van maximaal 180 kg restafval per inwoner.

6. Strategische doelstelling 6. Naar slimme mobiliteit in de steden

Uit het onderzoek verplaatsingsgedrag 2011-2012 blijkt dat de Vlaming zich gemiddeld 2,7 keer per dag verplaatst. Het gemiddeld aantal afgelegde kilometers per dag is 41,5 km, in het grootstedelijk gebied ligt dit een pak lager, namelijk 25km. Voor 67,8 % van de dagelijkse verplaatsingen neemt de Vlaming de auto. Dit aandeel ligt lager in de steden. In de grootsteden is dit voor 52,1% van de verplaatsingen het geval, in de overige centrumsteden voor 58,7% van de verplaatsingen. Steden hebben de ‘pact 2020’-doelstelling die bepaalt dat minstens 40% van de woon-werkverplaatsingen te voet, per fiets of door collectief vervoer gebeuren, gehaald.

In de grootsteden nemen inwoners voor 13,6% van hun dagelijkse verplaatsingen het openbaar vervoer. In de overige centrumsteden en Vlaanderen is dit iets minder en maken inwoners voor 5,5% van hun dagelijkse verplaatsingen met het openbaar vervoer. Tenslotte verplaatsen inwoners zich tijdens een derde van hun dagelijkse verplaatsingen te voet of met de fiets. In Vlaanderen is dit voor een kwart van de verplaatsingen.

De stad waar men woont speelt een rol in de mobiliteitskeuze voor het woon-werkverkeer. Dit blijkt uit de bijdrage over woon-werkverkeer in ‘*Steden binnenstebuiten!*’. Dit verschil is zelfs groter tussen steden onderling dan tussen stad en platteland.

In Aalst, Antwerpen, Leuven en Mechelen gaan inwoners meer dan gemiddeld met het openbaar vervoer en te voet naar het werk. Het fietsgebruik ligt dan weer hoger in Turnhout en Antwerpen. Het pact 2020 schuift een concrete doelstelling naar voren waarbij voor het woon-werkverkeer gestreefd wordt om tegen 2020 40% van de verplaatsingen te laten gebeuren met openbaar/collectief vervoer, per fiets of te voet. Uit bovenstaande bijdrage in *'Steden binnenstebuiten'* blijkt dat deze doelstelling momenteel net niet gehaald wordt in de 13 centrumsteden (38,3%). In de rest van Vlaanderen gebeuren 24,1% van de woon-werkverplaatsingen te voet, per fiets of met het openbaar/collectief vervoer.

De tevredenheid over het openbaar vervoer via tram en bus is ligt in 2012 in de groot- en centrumsteden (67,2% en 64,9%) hoger dan de algemene tevredenheid in Vlaanderen (57,4%) (SCV-survey).

47,9 % van de inwoners van de centrumsteden geeft aan tevreden te zijn over de staat van de voet- en fietspaden en 41,5% van de inwoners is tevreden over de staat van de wegen. In de grootsteden is men minder tevreden over de staat van de voet- en fietspaden (33%) en de staat van de wegen (30,4%).

7. Strategische doelstelling 7. De steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners

Uit de studie *'Steden binnenstebuiten'* blijkt dat inwoners die niet hebben deelgenomen aan een gezamenlijk overlegmoment minder vertrouwen hebben in het stadsbestuur. Verder blijkt dat er tussen de 13 centrumsteden een groot verschil is in het vertrouwen in het stadsbestuur. Het vertrouwen is het grootst in Gent, Leuven, Brugge en Hasselt. In Turnhout, Aalst en Antwerpen is het vertrouwen kleiner. Niet enkel de stad waarin men woont maar ook een aantal persoonskenmerken kunnen in verband gebracht worden met vertrouwen. Jongeren, hoger opgeleiden en personen met een hoger inkomen staan doorgaans positiever ten opzichte van hun stadbestuur. Wat zet mensen er nu toe aan om actief mee te werken aan hun stad? Volgens dit onderzoek zijn er 2 tegengestelde motieven. Een deel van de bevolking doet dit uit loyaliteit aan hun stad, en het ander deel eerder uit ontevredenheid. In 2011 was de actieve betrokkenheid van inwoners het grootst in Hasselt, Antwerpen en Genk en het kleinst in Oostende en Aalst. Initiatieven zoals bijvoorbeeld *'rechtuit Hasselt'* zijn een goed voorbeeld van de inspanningen van steden om de inspraak en betrokkenheid van de inwoners te verhogen.

8. Strategische doelstelling 8. Een verstrekt en doeltreffend Vlaams Stedenbeleid in partnerschap met de steden die goed bestuurd worden

Uit de visitatie van de 13 steden en de VGC in 2011 bleek dat de steden en de VGC de verhouding met de Vlaamse overheid als 'volwassen' ervaren. Het Vlaams Stedenbeleid wil ook met de nieuwe besturen dit partnerschap verder aangaan. Bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de steden (zowel ambtelijk als politiek) in het kader van o.a. de stadsmonitor, het stedenfonds, stadsvernieuwing en de stadsprogramma zorgen voor een verdere uitbouw van een doeltreffend partnerschap.

9. Strategische doelstelling 9. Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden

De trefdag ‘*Innovatie in de stad*’ van 6 februari 2013 gaf nieuwe impulsen om bestaande samenwerkingsvormen te versterken en nieuwe samenwerkingsvormen uit te bouwen. Met het nieuwe instrument van de stadsprogramma’s wil ik hier nog een extra dimensie aan toevoegen (voor concrete invulling zie ‘Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden’).

II. Begroting 2014

1. Overzicht van de begroting stedenbeleid

Voor details over de stedenbegroting verwijs ik naar de middelen- en uitgavenbegroting en bijhorende memorie van toelichting die ik samen met deze beleidsbrief in het Vlaams Parlement indien.

Het Beleidsdomein B programma I ‘Stedenbeleid’ omvat voor 2014 beleidskredieten voor een totaal bedrag van 161.690.000 euro. Het grootste deel van dit programma gaat naar het Stedenfonds en de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten.

Vanaf 2012 worden de basisallocaties ondergebracht in drie clusters:

		2013		2014	
		Na begrotingscontrole			
Werking en communicatie Stedenbeleid	VAK	356.000	VAK	358.000	
	VEK	356.000	VEK	358.000	
Ondersteuning naar duurzame en creatieve steden	VAK	13.810.000	VAK	13.986.000	
	VEK	11.810.000	VEK	13.986.000	
Stedenfonds	VAK	142.253.000	VAK	147.346.000	
	VEK	142.253.000	VEK	147.346.000	

2. Uitvoering 2013 en planning 2014

Het budget Stedenbeleid loopt parallel met dat van het vorig jaar. Het stedenfonds kent een jaarlijkse groeivoet van 3,5%.

III. Recente (2012-2013) en geplande (2013-2014) beleidsmaatregelen

1. Strategische doelstellingen

De uitdagingen voor de steden zijn divers. Om een antwoord te bieden op de demografische boom en het golfpatroon voor leeftijdscategorieën is er nood aan slimme capaciteitsuitbreiding. Capaciteitsgroei voor o.a. kinderopvang, onderwijs en zorg via de huidige instrumenten stoot echter op grenzen. Daarom moeten er slimme verbanden gezocht worden over domeinen heen. Aanpasbaar, combineerbaar en multi-inzetbaar omgaan met (leegstaande) infrastructuur is daar een van de antwoorden op. Verder vraagt de bevolkingstoename in steden ook een gepast ruimtelijk antwoord waarbij slimme verdichting en kwalitatieve open ruimte samen sporen. In het licht van de financieel economische crisis en de duurzaamheidsdoelen lijken nieuwe vormen van solidariteit noodzakelijk. Meer deeldiensten kunnen daar mee een antwoord op bieden. Een laatste uitdaging vormt de moeilijke financiële situatie van lokale besturen en van de steden in het bijzonder. Het is aan de voltallige Vlaamse regering om samen met de steden te zoeken naar investeringsruimte, zodat steden de trekkers kunnen blijven die ze nu zijn.

Onderstaande strategische doelstellingen spelen op deze uitdagingen in. Met de Viarondetafel ‘duurzame en creatieve steden’(maart 2012) kregen deze doelstellingen een kader (zie schema in de vorige beleidsbrief) van domeinoverschrijdende transitithema ‘klimaat’, ‘ruimte’ en ‘sociale’, die onder meer via de stadsprogramma’s op het terrein zullen doorwerken.

1.1. Strategische doelstelling 1: Wonen in de stad wordt aantrekkelijker.

Er zijn meer betaalbare woningen nodig in Vlaanderen, terwijl tegelijk de nood om zuiniger om te springen met de beschikbare ruimte pertinent is. Met de Vlaamse Bouwmeester, de Afdeling Woonbeleid van ‘Wonen-Vlaanderen’, de VMSW en het team Stedenbeleid van het ABB heb ik op 23 april 2013 een oproep gelanceerd om vijf pilootprojecten van gemengde woonomgevingen te realiseren. Het doel is een professionele begeleiding bij de opmaak van een masterplan te bieden. In de aanloop naar deze oproep hebben vijf ontwerpteams gedurende enkele maanden door ontwerpend onderzoek het potentieel en de randvoorwaarden voor innovatieve woonprojecten in Vlaanderen omschreven. De oproep gaat op zoek naar geïnteresseerde initiatiefnemers, ontwikkelaars, sociale huisvestingsmaatschappijen, steden en gemeenten, intercommunales en private partners die een pilootproject willen realiseren.

Het team Stedenbeleid is betrokken bij het Netwerk Duurzame Wijken, een initiatief van het team Duurzame Ontwikkeling van het Departement DAR. Een pool van duurzaamheidsexperts begeleidt de projecten van o.a. Deinze, Leuven, Turnhout en Vilvoorde. Op zijn beurt adviseert het team Duurzame Ontwikkeling de ingediende projecten voor het stadsvernieuwingsfonds.

Vanuit stedenbeleid wordt meegewerkt aan enkele onderzoeken van het Steunpunt Wonen op (o.a. samenwerkingsmodellen voor een afgestemd stedelijk en stadsregionaal woonbeleid, Het vervolgonderzoek over de huiskorting, wonen in Vlaanderen 2050: krijtlijnen van een toekomstvisie).

1.2. Strategische doelstelling 2: Een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen

De centrumsteden zijn een essentieel deel uit van de Vlaamse ruimte. De voorbije decennia zijn de rol en de betekenis van de steden en het stedelijk netwerk belangrijker en complexer geworden. Zowel het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV- in opmaak) benadrukken het belang van een goed ruimtelijk functioneren van steden. Dit houdt onder meer in dat de vele aangeboden diensten die binnen het brede maatschappelijke functioneren ook ruimtelijk op een kwalitatieve wijze ingebed worden.

Twee belangrijke tendensen tekenen zich hierbij af: de toenemende (ruimte-)druk in het binnenstedelijk gebied en de onderlinge afstemming van ruimtegevoelige functies in het ruimer verstedelijkt gebied. Kernbegrippen als slimme verdichting en de opname van de zogenaamde sponsfunctie in het kader van de klimaatuitdagingen geven aan dat onze steden een meer geïntegreerde en gebiedsspecifieke aanpak nodig hebben. Ik wil met het Team Stedenbeleid via haar rol in de opmaak van een witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de nadruk leggen op de ontwikkeling van een gebiedsbeleid in onze steden. Alleen door een intensieve en geïntegreerde samenwerking kan slimme verdichting effectief gerealiseerd worden. Dit kwam onder meer naar voor in workshop met vertegenwoordigers van de centrumsteden, Ruimte Vlaanderen en het Team Stedenbeleid over stedelijke en randstedelijke uitdagingen. Ook wordt volop ingezet op de creatie van adequate contexten voor vernieuwend en geïntegreerd regionaal ruimtelijk ontwerp. Belangrijk hierbij is dat er vertrokken wordt van een gebiedsgerichte benadering, waarbij het specifiek beleidstopic centraal komt te staan en abstractie wordt gemaakt van sectorale en administratieve grenzen.

Zowel de operationele doelstelling 6 (stadsprogramma's) als de operationele doelstelling 3 geven aan hoe ik oog wil hebben voor het ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid binnen de interne staatshervorming.

1.3. Strategische doelstelling 3: De steden zetten in op een open en warme samenleving

Voor 2014 wil ik opnieuw focussen op kinderen en jongeren in de stad. Het team Stedenbeleid heeft meegewerkt aan de conferentie *'Jong in de Stad'*, een initiatief van de minister bevoegd voor jeugd. Deze conferentie bood inspiratie om het jeugdbeleid in de stad vorm te geven. Daarnaast bood ze een forum om ideeën en ervaringen over de uitdagingen voor jongeren die opgroeien in een stedelijke omgeving uit te wisselen. Daarop voortbouwend organiseer ik in februari 2014 naar analogie van de vorige een trefdag *'Kind in de Stad'*.

Tot nu toe ontbrak het in de Stadsmonitor aan inzichten en inbreng van kinderen en jongeren. Hiervoor zal de volgende editie extra aandacht hebben. Een gefaseerd traject in nauwe samenwerking met de steden zal dit verzekeren.

De bevolkingsprognoses geven golfbewegingen voor de demografische vergroening. Hierdoor verschuiven de noden op vlak van kinderopvang, kleuteronderwijs in de tijd. In het kader van het Vlaams jeugdbeleidsplan zijn de onderzoeken *'multifunctionele, aanpasbare en multi-inzetbare infrastructuur'* en *'In Ruimte naar de Brede School, Onderzoek naar de ruimtelijke vertaling van een pedagogisch en maatschappelijk concept'* samen voorgesteld aan de betrokken Vlaamse entiteiten. Een werkgroep in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen houdt rekening met deze onderzoeken.

Het Departement Bestuurszaken, het Departement Onderwijs, AGION, het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, VIPA, afdeling jeugd van het agentschap sociaal cultureel werk voor volwassenen en jeugd, de Vlaamse Bouwmeester en het team Stedenbeleid werken samen een vervolgtraject uit.

Het Vlaams ouderenbeleidsplan 2010-2014 wordt verder opgevolgd.

Met onder meer de inzet van het Vlaams stedenfonds wordt meegewerkt aan het Vlaams Actieplan Armoede.

Met het project complementaire munt wordt ingezet op de een nieuwe vorm van solidariteit en samenleven. Binnen het luik ‘sociale economie’ wordt de ontwikkeling en het uittesten van complementaire muntkringen in Vlaanderen onderzocht. In het kader van het stedenbeleid wordt een ‘handboek voor complementaire muntkringen’ opgesteld.

Het team Stedenbeleid werkte als evaluator mee aan de oproep ‘sociale innovatie’ van EWI. Het doel van deze oproep was om innovatieve ideeën omtrent maatschappelijke uitdagingen te ondersteunen. De geselecteerde organisaties kregen een ondersteuningssubsidie om hun idee te realiseren. *Stedelijkheid* en *sociale inclusie* waren de twee kernthema’s. Innovatie stond centraal en betekende meer dan een graduele verbetering van iets dat al bestaat. Daarnaast moest de innovatie het maatschappelijk belang dienen zowel in de doelstelling als methode.

Bij de hervorming van de integratie- en inburgeringssector ging bijzondere aandacht naar de noden en uitdagingen van de grote steden. Antwerpen en Gent nemen omwille van hun grote expertise de regierol volwaardig op.

Met het project ‘buurtstewards’ lever ik een zeer concrete bijdrage aan het Vlaams actieplan rond migratie uit de Midden- en Oost-Europese landen.

Het team Stedenbeleid zetelt in de stuurgroep voor het toekomstig operationeel programma voor het ESF en zal de stedelijke aandachtspunten in het kader van ESF bewaken. Voor het eerst werd het team stedenbeleid zowel bij de totstandkoming als bij de uitwerking van ESF betrokken.

1.4. Strategische doelstelling 4: De steden groeien uit tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemerschap

Creativiteit en ondernemerschap lijken op het eerste zicht te ontbreken in de ViA-thema’s. Toch krijgen ze bijzondere aandacht. De trefdag ‘Innovatie in de Stad’ organiseerde daarom een stadsatelier ‘innovatieve economie’. De presentaties vindt u via deze link <http://www.thuisindestad.be/Trefdag-Innovatie-in-de-Stad.html>.

Het Vlaams stedenbeleid is als partner betrokken bij het subsidieprogramma over handelskernversterking (13 miljoen euro) van het Agentschap Ondernemen. De Vlaamse Regering keurde op 21 december 2012 dit programma en de nota ‘Winkelen in Vlaanderen 2.0 goed’. Het subsidieprogramma bestaat uit 3 verschillende oproepen: ‘Kernversterkende maatregelen’ (4 miljoen euro), ‘Renovatie Handelspanden’ (4,5 miljoen euro) en ‘Aankoop Handelspanden’ (4,5 miljoen euro).

Het Kenniscentrum Vlaamse Steden plant een inventarisatie van de leegstand en de leegstandsproblematiek in de steden.

Het team Stedenbeleid fungeert hierbij als aanspreekpunt en coördinator om Vlaamse domeinen samen te brengen om deze problematiek en oplossingsrichtingen in kaart te brengen (winkellegeest, woonlegeest, kerkgebouwen).

Ik ondersteun de versnelling van investeringsprojecten en de omgevingsvergunning. Samen met mijn collega bevoegd voor binnenlands bestuur, waak ik er over dat de planlast verminderd wordt.

1.5. Strategische doelstelling 5: De steden vergroenen

De vergroening van steden gaat over heel wat facetten. Voor de verhoging van de 'energiezuinigheid en het gebruik van hernieuwbare energie' was de Benelux-samenwerking rond '*energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving*' belangrijk. Ook besteedde ik bijzondere aandacht aan 'klimaat en energie' in de oproep voor innovatieve en originele projecten 2012. Dit thema blijft ook een cruciaal element bij de jurering, goedkeuring en opvolging van project- en conceptsubsidies voor stadsvernieuwing en de uitbouw van de piloot-stadsprogramma's.

Daarnaast impliceert de vergroening ook de creatie van extra groen in en nabij de stad. Extra groen is niet alleen aangenaam voor stedelingen, het maakt hun omgeving ook gezonder. Daarom zetelde het team Stedenbeleid in de jury van de oproep 'groenprojecten 2013' van het Agentschap 'Natuur en Bos'. Dit is een oproep voor tot voorbeeld strekkende creatieve groenprojecten. Een jury kiest één Vlaams laureaatproject dat als ambassadeur voor Vlaanderen deelneemt aan een internationale wedstrijd om een 'Liveable Community Award' binnen te halen. Daarnaast zijn er ook vijf provinciale laureaten. Het team Stedenbeleid heeft ook de studie rond '*investeer in groen, winst verzekerd*' opgevolgd. Het werkte ook mee aan de interdepartementale werkgroep 'voedselverspilling en -verlies'.

Het team Stedenbeleid verspreidde de studie '*Adaptatie aan de klimaatsverandering: globale kosten en praktische voorbeelden*' van het Departement LNE. Dit onderzoek omvat een literatuurstudie met klimaatscenario's en de kosten die klimaatsverandering met zich mee brengt, een socio-economische analyse van vier cases en planmatige oplossingsrichtingen voor de casegebieden om met de klimaatsverandering om te gaan. Drie van de vier cases zijn stedelijk en sluiten aan bij de stadsvernieuwingprojecten. Het gaat om 'Zuurstof voor de Brugse Poort' in Gent (dichtbevolkte wijk), het Eilandje in Antwerpen (gebied aan het water) en de Clementwijk in Sint-Niklaas (nieuw gepland duurzaam stadsvernieuwingproject).

Zelf lever ik een bijdrage door CO₂-uitstoot van de evenementen het Stedenbeleid te compenseren. Zo heeft Bos+ op 28 maart 2013 0,5 ha bos aangeplant in het Struikroversbos in Oostende. Daarmee compenseerde ik de CO₂-uitstoot van de Trefdag 'Innovatie in de Stad'.

1.6. Strategische doelstelling 6: Naar slimme mobiliteit in de steden

Duurzame mobiliteit is een belangrijke hefboom om een duurzame stad te realiseren. Daarom besteed ik als Vlaams minister van Steden extra aandacht aan dit thema. Het team Stedenbeleid volgt de opmaak van het nieuwe mobiliteitsplan Vlaanderen op en geeft waar mogelijk input.

Als minister van Steden wil ik de klemtoon leggen op duurzame stedelijke mobiliteitsvormen (stop-principe, vertramming, uitgebouwd voorstadsnet, fietsroutenetwerk, hybride bussen). Het voorbije werkjaar heb ik in overleg met mijn collega bevoegd voor mobiliteit de opdracht gegeven tot twee onderzoeken over duurzame stedelijke mobiliteit.

Het eerste onderzoek gaat over de introductie van fijnmazige fietsdeelsystemen in de Vlaamse centrumsteden en wordt dit najaar afgerond. Aan de hand van een scenario-ontwikkeling voor twee centrumsteden (Roeselare en Gent) wordt nagegaan hoe centrumsteden fijnmazige fietsdeelsystemen kunnen opzetten. De tweede opdracht betreft de uitbreiding van particulier autodelen in de centrumsteden. De opdracht loopt tot februari 2014 en moet resulteren in 40 nieuwe autodeelgroepen. In 2014 wordt onderzocht hoe de resultaten van de onderzoeksopdrachten verder geïmplementeerd kunnen worden.

Ik gaf opdracht voor de twee onderzoeksopdrachten na een bevraging van mobiliteitsambtenaren van de 13 centrumsteden en mobiliteitsbegeleiders van het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Uit de bevraging bleek een grote nood aan kennisuitwisseling over duurzame stedelijke mobiliteit. Het team Stedenbeleid en het departement MOW zullen daarom dit najaar een kennisplatform voor mobiliteitsambtenaren uit de centrumsteden opstarten. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden wordt hierbij betrokken.

Vlaams minister van mobiliteitsbeleid Hilde Crevits startte het initiatief op rond zogenaamde ‘slimme mobiliteitsschakels’. Met dit project worden lokale besturen ertoe aangezet om – met minimale ingrepen – een trage-wegen-netwerk in verstedelijkte buurten te ontwikkelen. Dit maakt het de mensen makkelijker om voor korte verplaatsingen de fiets te nemen of te voet te gaan. Het Vlaams Stedenbeleid zal dit project via de stuurgroep mee opvolgen.

1.7. Strategische doelstelling 7: De steden bieden meer ruimte voor inspraak en betrokkenheid van bewoners

Burgers blijven de beste graadmeter voor de beleving van hun buurt en stad. Veel vernieuwende en inspirerende initiatieven komen ook van hen. Ik ondersteun dan ook initiatieven die van onderuit groeien. Vandaar het belang dat in de eigen instrumenten aan co-productie wordt gehecht. Met het Vlaams Stedenbeleid zal ik inspraak en participatie beleidsoverschrijdend verder stimuleren.

1.8. Strategische doelstelling 8: Een versterkt en doeltreffend Stedenbeleid in partnerschap met steden, die goed bestuurd worden

Het belang van de steden en het partnerschap met de steden wordt onderstreept door opnieuw te gaan voor 3,5% groeivoet voor het stedenfonds. Ik volg een aantal sleutelprojecten die van belang zijn voor de bestuurskracht van de steden. In het bijzonder is er aandacht voor ‘de lokale meerjarenplanning voor de lokale besturen. Het Vlaams Stedenbeleid past de planlastvermindering en de overgang naar een strategisch meerjarenplan toe. Er wordt samengewerkt met andere Vlaamse entiteiten aan een leergerichte, stimulerende en ondersteunende aanpak naar steden voor de opmaak van hun strategisch meerjarenplan, om maatschappelijke effecten te bereiken.

Daarnaast wil ik het belang van de rol die de Vlaamse overheid als geheel moet spelen om tot meer stadsregionale samenwerking te komen hier onderstrepen. Ik wil de stadsregionale samenwerking mee faciliteren en meebouwen aan het vertrouwen tussen de centrumsteden en hun omliggende gemeenten. De regioscreening die de minister voor binnenlands bestuur organiseert, is daarbij het kader.

1.9. Strategische doelstelling 9: Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid ondersteunen de steden

Binnen de Vlaamse overheid is het Stedenbeleid in essentie een horizontaal beleid. Veel domeinen dragen bij aan dit Stedenbeleid, wat ook blijkt uit bovenstaande opsomming. Ik zoek actief naar samenwerking en partnerschappen om de krachten te bundelen, en speel ook in op vragen. Het nieuwe instrument van de stadsprogramma's is een goed voorbeeld van hoe samenwerking of partnerschap een meerwaarde heeft voor zowel de steden als de Vlaamse overheid.

2. Operationele doelstellingen

2.1. Operationele doelstelling 1: Tegen eind 2013 is het Vlaams Stedenfonds na evaluatie en in samenspraak met de steden geactualiseerd en klaar voor implementatie door de nieuwe stadsbesturen en de VGC in de periode 2014-2019

De Vlaamse Regering heeft het Stedenfonds in 2003 opgericht om de twee grootsteden, de elf centrumsteden en de VGC (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) te ondersteunen. Deze steden moeten dit fonds inzetten om de leefbaarheid zowel op stadsniveau als op wijkniveau te verhogen, dualisering tegen te gaan en de kwaliteit van het bestuur te verhogen.

2.1.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

De Vlaamse Regering zet de lopende beleidsovereenkomsten 2008-2013 onverminderd verder. Op 8 maart 2013 heeft zij de verdeling van de trekkingsrechten 2013 goedgekeurd. Net zoals voorheen steeg het fonds opnieuw met 3,5%.

De huidige convenanten lopen dit jaar af. Conform het decreet dienden alle steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie hun voortgangsrapport voor de periode 2010-2012 in. Uit de rapportering blijkt dat nagenoeg alle steden de afgesproken prestaties effectief gehaald hebben. Enkel Mechelen, Genk en Sint-Niklaas signaleren enkele niet-gerealiseerde prestaties. Omdat dit te wijten is aan onvoorziene externe omstandigheden en alle uitgaven correct verantwoord zijn, zag ik geen reden de betrokken steden hiervoor financieel te sanctioneren. Deze werkwijze is helemaal conform het decreet en werd in het verleden al toegepast.

Het voorbije jaar is heel wat werk gestoken in de voorbereiding van het nieuwe stedenfonds. Vooreerst werd de stedenfondsprocedure 2014-2019 verder op het planlastendecreet afgestemd. Op regelmatige basis werd hierover met de steden, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het kenniscentrum Vlaamse steden overlegd. Daarbij ging ook aandacht naar de invoering van de beleids- en beheerscyclus en de digitale rapportering. Op deze bijeenkomsten kregen de steden de kans om vragen en bekommernissen te bespreken, wat o.a. resulteerde in een nieuwe omzendbrief en een vrijwillig ondersteuningsaanbod op maat van elke stad.

Op initiatief van het stedenbeleid lopen momenteel per stad gezamenlijke infomomenten, waarop elke stad de mogelijkheid krijgt om de lokale invulling van de sectorale decreten bij de diverse sectorale administraties af te toetsen. Het planlastendecreet is niet van toepassing op de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Hiervoor blijft de huidige procedure van kracht.

Op 2 juli 2013 vond het Overlegcomité over de strategische keuzes van de ontwerp beleidsovereenkomst 2014-2019 met de Vlaamse Gemeenschapscommissie plaats.

2.1.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

In de tweede helft van 2013 blijven de steden de nodige ondersteuning bij hun subsidieaanvraag voor het Stedenfonds krijgen. In het kader van de beleids- en beheerscyclus moeten ze deze aanvraag op 15 januari 2014 bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur indienen tegen 30 april 2014 zal ik aan de steden een ministerieel besluit over hun subsidieaanvraag voor het Stedenfonds bezorgen. Met de nieuwe procedure moet deze beslissing niet langer aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. In dezelfde periode zal ik de trekkingsrechten 2014 voor de steden en de Vlaamse gemeenschapscommissie goedkeuren. De nieuwe beleidsovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschapscommissie zal uiterlijk in december 2013 ter goedkeuring aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Het periodiek overleg met de steden, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Kenniscentrum Vlaamse steden wordt het komende jaar verder gezet. Op de agenda staan alvast de ervaringen met de nieuwe werkwijze, maar wordt ook vooruit gekeken naar de organisatie van de rapportering en mogelijke bijstellingen door de steden.

2.2. Operationele doelstelling 2: het stadsvernieuwingsfonds wordt verder gezet en geoptimaliseerd

Zoals de Beleidsnota *‘Duurzame en Creatieve Steden 2009-2014’* aangaf, bouw ik de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten ook dit jaar verder uit.

2.2.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

Net zoals de vorige jaren werd verder werk gemaakt van een vereenvoudiging van de administratieve procedure. Vanaf de oproep 2012 wordt het stadsvernieuwingsfonds aan de steden via een besluit van de Vlaamse regering toegekend en niet langer via een overeenkomst. Het Rekendecreet van 2011 voorziet in deze mogelijkheid. Het decreet en het besluit van het stadsvernieuwingsfonds werden in 2012 vereenvoudigd. Door de nieuwe werkwijze krijgen de steden hun eerste subsidieschijf nog in het zelfde jaar van de goedkeuring van hun project.

Op 19 oktober 2012 gaf de Vlaamse Regering aan vier stadsvernieuwingsprojecten een projectsubsidie, voor een totaal bedrag van 12.204.000 euro. Het gaat om:

- Gent, project ‘Herontwikkeling UCO-site’: 3.500.000 euro;
- Antwerpen, project ‘Scheldekaaien’: 3.500.000 euro;
- Kortrijk, project ‘Overleie’: 2.500.000 euro;
- Waregem, project ‘Waregem Zuid’: 2.704.000 euro.

Zes stadsvernieuwingsprojecten kregen elk een conceptsubsidie van 60.000 euro. Het gaat om:

- Antwerpen, project ‘Nieuw Zuid’;
- Antwerpen, project ‘Parkloods’;
- Geel, project ‘Omgeving Nieuwstraat’;
- Eeklo, project ‘De HARTwijk’;
- Aalst, project ‘Rechteroever’;
- Leuven, project ‘Stadspoort Bodart’.

De conceptbegeleidingen verlopen in de nieuwe stijl zoals bepaald in het Besluit van de Vlaamse regering van 8 maart 2012. Uit een eerdere evaluatie bleek dat steden niet alleen nood hadden aan ondersteuning bij ontwerpend onderzoek, PPS en participatie. Ook andere aandachtspunten en noden van de stad spelen mee, zoals duurzame energie, cultuur en economie, sociale integratie.

Tijdens de juryronde van 2012 gaf de jury aan dat het instrument van stadsvernieuwing aan een grondige evaluatie- en actualisatieoefening toe is. Deze oefening gebeurt in relatie met een aantal evoluties die we de afgelopen periode opmerken. Een eerste evaluatieoefening resulteerde in de loop van januari 2013 in een nieuwe visietekst over stadsvernieuwing en in een gebruiksvriendelijk aanvraagformulier voor project- en conceptsubsidies.

In januari 2013 werd de nieuwe oproep gelanceerd met een budget van 12,5 miljoen euro. Met het aantreden van de nieuwe lokale besturen vond op 31 januari 2013 een introductiedag voor alle steden plaats. Heel wat steden, ook kleinere, zonden een vertegenwoordiging. Zo'n dag biedt kleinere steden de mogelijkheid hun plannen of ideeën bij andere steden en de accountmanagers af te toetsen. De steden dienden voor deze oproep twintig dossiers in: zeven voor een projectsubsidie en dertien voor een conceptsubsidie. De Vlaamse Regering kent de subsidies in het najaar 2013 toe.

Binnen de Vlaamse overheid hebben de accountmanagers ondertussen een duidelijke positie, onder andere als aanspreekpunt voor stadsvernieuwing, verworven. De wederzijdse contacten en samenwerkingen zijn steeds diepgaander. Zo maken sinds 2012 zowel het PPS-kenniscentrum van het departement DAR als het departement RWO deel uit van het regieteam dat de conceptstudies opvolgt. Stadsvernieuwings- en brownfieldprojecten zijn vaak zeer nauw verbonden met elkaar. In een aantal gevallen gaat het om dezelfde projectgebieden. De accountmanagers zetelen in de ambtelijke werkgroep brownfield die over de ontvankelijkheid van de ingediende brownfieldaanvragen beslist. Ze brengen de brownfieldcel bij elke oproep over stadsvernieuwing op de hoogte van de aanvragen. Hetzelfde geldt voor het team 'Duurzame Ontwikkeling', Diensten Algemeen Regeringsbeleid van de Vlaamse overheid. Ook met dit team hebben de accountmanagers intensieve contacten. Over de stadsvernieuwing in stationsomgevingen maken de accountmanagers afspraken en wisselen zij informatie uit met Eurostation. De gesprekken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werpen hun vruchten af. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft in het kader van de oproep 2013 een aanvraag voor conceptsubsidie ingediend.

De jury voor stadsvernieuwingsprojecten vergaderde in het najaar van 2012 en het voorjaar van 2013 tweemaal als kwaliteitskamer voor elf lopende projecten. De kwaliteitskamer bewaakt de kwaliteit die initieel in het project aanwezig was en op basis waarvan een subsidie wordt verleend bij de uitvoering. De kwaliteitskamer trad met de steden in discussie en formuleerde aanbevelingen die in een ministerieel schrijven aan de steden overgemaakt werden. Begin dit jaar heb ik aan alle steden een stand van zaken gevraagd van hun lopende stadsvernieuwingsprojecten. Dit gaf een actueel beeld op de timing en de financiering van de projecten. Tegelijk had de bevraging als gewenst effect dat sommige projecten opnieuw onder de aandacht van de nieuwe lokale besturen kwam.

Van eind januari tot eind mei 2013 vond de zevende editie van de masterclass stadsprojecten plaats. De belangrijkste doelstelling van deze masterclass is de kwaliteit van de Vlaamse stadvernieuwingsprojecten te verbeteren. Initiatiefnemers waren, net zoals voor de vorige edities, de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning en het Departement Architectuur, Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening van de KULeuven. Andere partners hierbij zijn de Vlaamse Bouwmeester en het PPS-Kenniscentrum van de Vlaamse overheid.

Aan deze editie namen zestien mensen uit de centrumsteden, drie uit de provinciesteden, negen uit de privésector, zeven vanuit de Vlaamse overheid en de provincies deel. De deelnemers evalueren ook deze editie van de Masterclass positief. Naast de klassieke masterclass werd in het najaar 2012 voor de eerste maal een studio-masterclass voor de meer ervaren projectleiders opgezet. Deze formule kwam er op vraag van de steden en de jury voor de stadsvernieuwingsprojecten. De studio-masterclass is een vierdaagse ontwerpstudio rond een concreet project met een specifieke sleutelkwestie. Twintig deelnemers werkten een aanpak voor de concrete site uit en ontwikkelden leerpunten voor de sleutelkwestie. Concreet ging het hier over het project *'Rechteroever'* van Aalst. Interessant is dat de resultaten van deze studio ondertussen als basis dienden voor de conceptsubsidie.

In het najaar van 2010 werd het team Stedenbeleid een partner in het onderzoeksproject SPINDUS3. Het onderzoeksproject SPINDUS is een gezamenlijk initiatief van KULeuven en van Newcastle University, en verricht onderzoek naar innovatieve en op gebruikers gerichte methoden om in de praktijk ruimtelijke kwaliteit te analyseren, te beoordelen of te verbeteren. IWT financiert dit onderzoeksproject. Het project loopt af eind 2013.

Sinds september 2011 concentreert Spindus zich op drie concrete werkpistes:

- in de loop van 2012 evalueerde Spindus de begeleiding van de conceptsubsidie vanuit twee invalshoeken: enerzijds de werking van het regieteam en anderzijds de rol van het lokale begeleidingsteam. De conceptbegeleidingen uit oproep 2010, namelijk de UCO-site (Gent) en de Tragelsite (Aalst) dienden als case;
- een observatieoefening in de jury van de stadsvernieuwing voor de oproep 2012;
- actieonderzoek in Vilvoorde-Broek in het kader van een lopende conceptbegeleiding uit oproep 2011.

2.2.2. Geplande beleidsmaatregelen

Eind 2013 lanceer ik de volgende oproep voor stadsvernieuwingsprojecten. Dit gaat opnieuw samen met een introductiedag. De werkwijze en het opzet blijven behouden.

In 2014 zal de kwaliteitskamer minstens twee keer samenkomen om zich te buigen over de vooruitgang van de stadsvernieuwingsprojecten en de steden bij te staan met aanbevelingen en eventuele bijsturingen. Het team Stedenbeleid geeft me begin opnieuw 2014 een geactualiseerde stand van zaken van de lopende projecten. In het najaar 2013 organiseer ik een workshop om de resultaten van de conceptbegeleidingen van oproep 2012 voor te stellen. Met het oog op de optimalisatie van de conceptbegeleidingen nieuwe stijl met de inzet van multidisciplinaire teams, maak ik van deze workshop gebruik om netwerking tussen verschillende disciplines en expertises te faciliteren. Dit zal de samenstelling van multidisciplinaire teams ten goede komen.

De jury zal een aantal aspecten uit het eerste reflectiemoment met het oog op de langere termijn verder evalueren zonder in te boeten op de kracht van het instrument. Potentiële punten die aan bod kunnen komen zijn o.a. de uitbreiding van het toepassingsgebied van stadsvernieuwing naar de voorsteden, werken met thematische oproepen die bijvoorbeeld inhaken op de pilootoefeningen van de Vlaamse bouwmeester over collectieve woonvormen als antwoord op de demografische en ruimtelijke uitdagingen van Vlaanderen.

De studio-masterclass wordt in het najaar 2013 herhaald. Het thema voor deze editie is 'duurzaamheid in de praktijk'. Daarnaast gaat ook aandacht aan 'kindvriendelijkheid in de steden' besteed. In 2014 wordt de 8ste editie van de masterclass stadsprojecten georganiseerd. Een nieuwe versie van de alumnidag voor alle deelnemers van de afgelopen Masterclasses Stadsprojecten wordt gepland.

Spindus levert in het najaar 2013 de resultaten van de observatieoefeningen in de jury en de kwaliteitskamer, en de evaluatie van de conceptbegeleiding (regieteam en lokale begeleidingsgroep) op. Het vervolgtraject hangt af van de uitkomst van het onderzoek.

2.3. Operationele doelstelling 3: de stadsregionale samenwerking faciliteren

In het groenboek over de interne staatshervorming neemt de stadsregionale samenwerking een bijzondere plaats in bij de regioscreening. Momenteel voeren de gouverneurs deze regioscreening uit in opdracht van de Vlaamse minister bevoegd voor binnenlands bestuur en organiseren hieromtrent gesprekken tussen steden en omliggende gemeenten.

2.3.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

De eindrapporten *‘Nieuwe stedelijke opgaven, een uitdaging voor stadsregio’s?’* en *‘Onderzoek naar samenwerkingsmodellen voor een afgestemd stedelijk en stadsregionaal woonbeleid’* zijn klaar. Ze bevatten interessante inzichten en leerpunten over samenwerking, die nog verder in een workshop zullen uitgewerkt worden.

Met de conceptnota *‘stadsprogramma’s’*, als opvolger voor de stadscontracten, introduceerde de Vlaamse Regering de mogelijkheid een programma op stadsregionale schaal uit te werken.

2.3.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

Uit het eindrapport *‘Nieuwe stedelijke opgaven, een uitdaging voor stadsregio’s?’* bleek dat voor een goede onderbouwing van een stadsregionale werking, ook voldoende cijfergegevens op die schaal beschikbaar moeten zijn. Het team Stedenbeleid bestudeert dit in samenwerking met de Studiedienst van de Vlaamse Regering, zo mogelijk in het kader van de stadsmonitor.

In een recent initiatief-advies over schaaloptimalisatie bij lokale besturen (16 juli 2013) wijst VLABEST op het belang van de rol die de Vlaamse overheid als geheel moet spelen om tot meer stadsregionale samenwerking te komen, maar ook op het verschil tussen de grootsteden (Antwerpen en Gent) en de overige centrumsteden. In tegenstelling tot de stadscontracten voorziet het nieuwe concept van de stadsprogramma’s expliciet in de mogelijkheid van stadsregionale samenwerking.

Ook het traject dat de gouverneurs, in opdracht van de minister bevoegd voor binnenlands bestuur, doorlopen in het kader van de regioscreening, zal interessante inzichten opleveren over hoe samenwerking tussen de stad en haar omliggende gemeenten diepgaander vorm kan krijgen. Ik wil die inzichten gebruiken om specifiek op de wensen en noden van de centrumsteden te kunnen inspelen.

2.4. Operationele doelstelling 4: het Vlaams stedenbeleid zet de steden positief in de kijker

2.4.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

Sinds de ViA-Rondetafel *‘Duurzame en Creatieve steden’* (maart 2012) benadrukt de communicatie van *‘Thuis in de Stad’* meer en meer het belang van steden in het streven naar een duurzame samenleving.

De communicatie is erop gericht om duurzame initiatieven van en in steden in de kijker te zetten en verder te stimuleren. Dat gebeurt voornamelijk door de website, de elektronische nieuwsbrief, een blog, en twitter. De www.thuisindestad.be blijft de referentie voor alle informatie over het Vlaams stedenbeleid.

Streven naar meer kennisuitwisseling tussen stedelijke actoren was ook de reden voor de organisatie van de trefdag *'Innovatie in de Stad'* (6 februari 2013), de belangrijkste communicatie-actie van het afgelopen jaar. De trefdag bestond uit zes stadsateliers, een expo van 28 innovatieve stadsprojecten (21 originele en innoverende projecten en 7 kandidaten voor de *Thuis in de Stad*-prijs), de uitreiking van de *Thuis in de Stad*-prijs, de uitreiking van een publieksprijs, 'speaking corners' en een 'datingservice' tussen deelnemers en standhouders. Het evenement toonde de transitie naar duurzame steden in de praktijk en vormde de perfecte aanvulling op de ViA-Rondetafel *'Duurzame en Creatieve steden'*. De 350 deelnemers smaakten de benadering vanuit de praktijk fel.

De *Thuis in de Stad*-prijs 2012 werd uitgereikt aan :

- De Badboot is een uniek drijvend openluchtwembad dat in de zomer van 2012 geopend is in het Kattendijkdok op het Eilandje in Antwerpen.
- CityDepot doet aan slimme stadsdistributie in Hasselt.

De oproep *'originele en innoverende projecten'* is in 2013 specifiek op sociaal-innovatieve praktijken met een focus op een kindvriendelijke stad gericht. Kind- en jeugdvriendelijke projecten (voor 0 tot 18 jaar) die mikken op een duurzame mobiliteit van kinderen, een multifunctionele kind- en jeugdvriendelijke inrichting van de publieke ruimte, participatie van kinderen en jongeren in het stedelijk debat, tijdelijke invulling van publieke en private ruimte met oog voor kinderen, kwaliteitsvolle invulling van de woonomgeving, ontwikkelingskansen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, ... zijn het doel. De projecten moeten nieuwe recepten en formules aanleveren in de aanpak van een aantal actuele noden en inspelen op de opportuniteiten van de stedelijke omgeving. Deze oproep sluit aan bij de ambities van het Vlaamse jeugdbeleidsplan 2010–2014.

2.4.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

Ook tijdens het nieuwe werkjaar zal de communicatie van 'Thuis in de Stad' duurzame initiatieven van en in steden in de kijker zetten en verder stimuleren. De website, blog en twitter blijven de belangrijkste communicatie-instrumenten. De trefdag *'Innovatie in de Stad'* krijgt met de trefdag *'Kind in de Stad'* (februari 2014) een vervolg. Tijdens dat evenement worden o.a. spraakmakende realisaties van de steden uitgestald en verspreid. De belangrijkste insteken zijn de Thuis in de stadprijs (2013) en de projecten van de subsidielijn innovatieve stadsprojecten (2013). Beide initiatieven worden in 2014 hernomen.

2.5. Operationele doelstelling 5: de steden maken gebruik van de stadsmonitor voor hun strategische meerjarenplanning

2.5.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen:

Om het strategische beleidsproces van de steden verder te voeden, werd op 26 maart 2013 in Sint-Niklaas de SVR-studie *'Steden binnenstebuiten!'* voorgesteld. Deze studie is een aanvulling op de Stadsmonitor 2011. Zij zoekt naar verklaringen voor een aantal ontwikkelingen die de Stadsmonitor heeft vastgesteld.

Thema's als verkleuring, migratie, mobiliteit, sociale cohesie, ecologie en kindvriendelijkheid komen hierbij aan bod. De Studiedienst van de Vlaamse Regering en het team Stedenbeleid hebben deze analyses gerealiseerd.

Het afgelopen jaar heeft het team Stedenbeleid twee doelen nagestreefd: de verdere verspreiding van de data uit de vierde editie van de Stadsmonitor en de start van de voorbereidingen voor de vijfde editie

Om het gebruik van de indicatoren te verbeteren, hebben de onderzoekers in september 2013 de gebruiksvriendelijkheid van de website van de Stadsmonitor onderzocht met een webenquête. Aan de hand van de resultaten verbeteren zij de website. Deze verbeteringen moeten ten volle in werking treden bij de vijfde editie van de Stadsmonitor.

Om de survey-indicatoren en de centrale indicatoren te optimaliseren, loopt er momenteel een evaluatie. Doel hiervan is om na te gaan welke bronnen de beste data ter beschikking hebben en welke pistes moeten worden uitgewerkt of geschrapt. Voor het domein 'Natuur- en milieubeheer' is de evaluatie uitgebreider en wordt niet alleen nagegaan hoe de visiematrix kan worden aangevuld, maar wordt ook de set indicatoren kritisch bekeken.

Nieuw in de vijfde editie is de uitbreiding van de Stadsmonitor met een kindfocus. De Stadsmonitor heeft steeds aandacht gehad voor de bevraging van jongeren en jongvolwassenen, maar zal nu ook extra aandacht hebben voor kinderen (min 13 jarigen). Vanaf mei 2013 heb ik een traject opgestart om de huidige visiematrix aan te vullen met doelstellingen en indicatoren die de 'kindvriendelijke stad' meer in beeld brengen. Aan dit traject werken de steden, de Vlaamse administraties en de Hogeschool Gent mee. Er wordt ook nagegaan op welke wijze in de volgende stadsmonitor ook de beleving van de stadskernen, in het licht van handelskernversterking, kan worden opgenomen.'

2.5.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

De vijfde editie moet eind 2014 klaar zijn. Daarvoor worden volgende tussenstappen gezet:

- net als voor de editie 2011 krijgen de steden de kans om extra enquêtes te laten afnemen om de duurzame evolutie van wijken of stadsdelen in beeld te brengen. Zes steden gaan op dit aanbod in: Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Leuven en Turnhout.
- de stadsmonitor neemt in het voorjaar 2014 de survey af. Nieuw voor deze bevraging is de mogelijkheid om ook via een webapplicatie de enquête in te vullen.
- in de eerste helft van 2014 wordt het onderzoek naar de perceptie van kinderen uitgevoerd. De resultaten worden in het focushoofdstuk 'De kindvriendelijke stad' gebundeld.
- de tweede helft van 2014 zal in het teken staan van de actualisatie van alle data en de voorbereidingen voor de publicatie van de vijfde editie van de Stadsmonitor.
- de website en de manier waarop bezoekers de indicatoren kunnen raadplegen wordt nog toegankelijker gemaakt.

Het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Slagkrachtige Overheid beslist eind 2013 over de al dan niet aanvaarding van een kortlopend onderzoek over de impact en het gebruik van de Stadsmonitor (voorstel ingediend door het Centrum Duurzame Ontwikkeling van de Universiteit van Gent).

M.b.t. de dataverzameling over Brussel verwijs ik naar de afspraken die in het kader van de uitgebreide omgevingsanalyse die te ambtelijke taskforce worden gemaakt en die onderdeel uitmaken van het politieke besluitvormingstraject over de kerntaken van de VGC in relatie tot de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid zal de VGC ondersteunen bij monitoring van de maatschappelijke effecten van haar stedenfondsconvenant 2014-2019.

2.6. Operationele doelstelling 6: de methodiek van de stadscontracten wordt in samenspraak met de steden uitgebreid met nieuwe sectoroverstijgende thema's en de methodiek krijgt een structurele verankering in de reguliere werking van de Vlaamse overheid

Op 21 december 2007 heeft de Vlaamse Regering met elk van de 13 centrumsteden een stadscontract afgesloten. De stadscontracten lopen over een periode van 6 jaar (2007-2012). Het regeerakkoord bepaalt dat de regering deze methodiek ook de komende jaren verder zet. Zo omschreef Vlaamse Regering op 6 juli 2011 het ViA-thema *'Naar een duurzame en creatieve stad'* als een belangrijk transversaal project en wenst in partnerschap met de steden een transitieproces af te leggen om het instrument stadscontract te verbeteren (doorbraak: Slagkrachtige overheid).

2.6.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

Op 8 februari 2013 keurde de Vlaamse Regering een eindrapport goed over de ervaringen met de stadscontracten in de periode 2007-2012. De Vlaamse regering ging eveneens akkoord met een werkwijze om de stadsspecifieke projecten uit de stadscontracten te beëindigen indien zij volledig gerealiseerd zijn – of eventueel te verlengen. Dat resulteerde in een nieuwe nota aan de Vlaamse Regering van 28 juni 2013 waarin er – in overleg met de resp. steden – per stadsspecifiek project een beslissing voorgesteld heb. De regering rondde de stadscontracten met Oostende, Roeselare en Genk (C-mine) af. Voor de steden Gent (the Loop), Genk (Waterschei) en Kortrijk volgt in het najaar 2013 een gelijkaardige beslissing. Voor de overige stadsspecifieke stadscontracten wordt een verlenging met een addendum tot 31 december 2014 aan de Vlaamse regering voorgelegd.

De Afdeling Wonen van Wonen-Vlaanderen, het Kenniscentrum Vlaamse steden en het team Stedenbeleid hebben een ontwerp eindrapport over het stadscontract wonen 2007-2012 voorbereid. Rond de *'aansturing van sociale woonprojecten, maximale invulling van bestaande instrumenten en proefprojecten enveloppefinanciering voor complexe woonprojecten'* hebben twee werkgroepen *'stedelijke aansturing van sociale woonprojecten'* en *'complexe projecten'* bijgedragen tot een meer structurele afstemming en overleg. Dit resulteerde onder meer in het besluit van de Vlaamse regering van 2 maart 2012 houdende het Rollend Grondfonds. Voor de *'afstemming tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn'* is een Interdepartementale Cel Wonen-Welzijn tot stand gekomen, is een open oproep gelanceerd voor experimentele projecten wonen-welzijn en zijn de modaliteiten voor de financiering en de invoering van een regelluwe omgeving vastgelegd in het decreet van 29 april 2011 houdende de financiering van experimentele woonprojecten ter bevordering van de samenwerking tussen het Vlaamse woon- en welzijnsbeleid. Ook is het uitvoeringsbesluit van de assistentiewoningen afgestemd op de regelgeving voor sociale huisvesting en vice versa. Voor het uitwerken van een *'algemeen stedelijk fiscaal instrumentarium'* heeft het ABB diverse onderzoeken gevoerd in samenwerking met het Departement Financiën en Begroting. Het Steunpunt Wonen heeft ook een studie gemaakt van de effecten van de huiskorting als alternatief voor verlaagde registratierechten. Ze heeft hierbij nagegaan wie op basis van de Woonsurvey 2005 de 'winnaars' en 'verliezers' zijn van de mogelijke hervorming en wat de impact is op de betaalbaarheid van wonen. Ook het onderscheid steden en niet-steden kwam hierbij aan bod. Voor een *'stedelijk grond- en pandenbeleid'* hebben de wijzigingen van het decreet grond- en pandenbeleid van 9 juli 2010 en 23 december 2011 en de omzendbrief over het grond- en pandenbeleid rekening gehouden met terugkoppelingsmomenten.

Voor de *‘versterking van de private huurmarkt’* leidde de inbreng van een werkgroep tot voorstellen over het vermijden van gerechtelijke uithuiszettingen in de private huurmarkt en het *‘Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen’*.

Eind 2011 schreef het team Stedenbeleid een opdracht uit voor een procesbegeleiding om tot een stappenplan voor nieuwe stadscontracten te komen. Hierbij werd de politiek-ambtelijke stuurgroep betrokken (september 2012). Dat proces liep eind november 2012 af. De vernieuwde ambitie en aanpak vertalen zich in de nieuwe naam *‘stadsprogramma’* en leidden tot de conceptnota *‘stadsprogramma’s’* die de Vlaamse Regering op 14 juni 2013 goedkeurde. Met de stadsprogramma’s wordt een versnelling hoger geschakeld en ingespeeld op een hoger niveau van complexiteit. Het gaat over complexe uitdagingen met veel betrokkenen op veel niveaus, met onzekerheid op het vlak van kennis, ervaringen, processen en organisatie. De stadsprogramma’s zijn dus gericht op belangrijke transversale uitdagingen voor de steden en Vlaanderen. Dit verschilt van de stadscontracten, waar de nadruk eerder lag op snellere uitvoering en meer efficiëntie in de operationele uitwerking van een projectaanpak. De nieuwe aanpak wordt in Antwerpen, Gent en Roeselare uitgetest. De keuze viel op deze steden omwille van hun leerrijke ervaringen met de stadscontracten, de vertrouwdsheid in de organisatie met programmawerking en strategische planning, hun schaal als stad en organisatie en de regionale spreiding. Prof. dr. Filip De Rynck begeleidt deze drie praktijkoefeningen. Intussen bracht op 10 september 2013 VLABEST een positief advies over het concept en het traject uit. Met de gesignaleerde aandachtspunten zal tijdens de pilootfase rekening worden gehouden.

2.6.2. Deel 2: geplande beleidsmaatregelen

Voor de stadsspecifieke projecten in de stadscontracten die tot eind 2014 verlengd zijn, zal het team Stedenbeleid de voortgang en de engagementen in de addenda begeleiden en de realisatie ervan ondersteunen. De resultaten zullen in het najaar van 2014 via een voortgangsrapport gerapporteerd worden.

De werkzaamheden van het algemene luik ‘wonen’ worden voortaan opgenomen in een structureel overleg tussen de afdeling wonen, het kenniscentrum Vlaamse steden en het kabinet. De komende maanden wordt de agenda van het overleg uitgewerkt.

De Vlaamse Regering heeft de noodzakelijke Vlaamse departementen en (verzelfstandigde) agentschappen gemandateerd om samen met de drie pilootsteden Roeselare, Gent en Antwerpen een ontwerp-onderhandelingsnota voor elk van deze steden voor te bereiden om dit rond het jaareinde 2013 op de Vlaamse regering te agenderen. Deze mandatering houdt nog geen verplichting in op het operationele of budgettaire vlak. In de loop van 2014 worden de onderhandelingsnota’s van de pilootsteden geoperationaliseerd in een programma met timingen, budgettaire ramingen, acties en openstaande to do’s die vervolgens ter validering opnieuw aan de Vlaamse regering zullen worden voorgelegd. Tegelijk starten in 2014 de trajecten voor de andere steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

2.7. Operationele doelstelling 7: Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid opstarten en de bestaande verstevigen.

Het Stedenbeleid blijft in hoofdzaak een horizontaal beleid en dus een zaak van de voltallige Vlaamse Regering. Issues die voor de steden belangrijk zijn, krijgen een opvolging via het horizontaal stedenbeleid. De aanpak en een overzicht vindt u in de strategische doelstellingen van voorliggende beleidsbrief.

2.7.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

Het pact 2020 dat de Vlaamse regering met de verschillende Vlaamse ‘captains of society’ heeft afgesloten, bepaalt uitdrukkelijk dat Vlaanderen kiest voor sterke steden, en dat investeren in aangename stedelijke omgevingen gelijkstaat met kiezen voor een duurzame toekomst. De drie inhoudelijke transitithema’s (ruimte, klimaat en sociaal) en een governance-issue (co-bestuur op basis van gezamenlijke doelstellingen) staan hierbij centraal. Een belangrijke taak is weggelegd voor de Via-transitiemanager en integrator van het Departement Bestuurszaken die de transitie ‘naar een duurzame en creatieve stad’ verder vorm geeft. Hij wordt vooral ingezet voor de uitwerking van het nieuwe concept van de stadsprogramma’s.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur screent de 27 beleidsbrieven jaarlijks op relevantie voor Binnenlands Bestuur (lokale en provinciale besturen), Stedenbeleid en Inburgering en integratie. Deze screening is te vinden via volgende weblink <http://binnenland.vlaanderen.be/publicatie/screening-beleidsbrieven-2013>.

Ook de stadscontracten en stadsprogramma’s komen in sé ook aan deze operationele doelstelling tegemoet.

2.7.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

Ik volg de sleutelprojecten en vlaggenschipprojecten in het kader van ViA verder op. De strategische doelstellingen in de beleidsbrief leggen daarom expliciet de link met de ViA-ambities. Daarnaast komen op basis van opportuniteiten nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand. De transitiemanager en integrator ‘Naar een duurzame en creatieve stad’ zorgt voor een vlotte en efficiënte methodiek om ‘stadsrelevante’ beleidsevoluties binnen overige ViA-domeinen te capteren, op te volgen, te begeleiden en erover te communiceren.

2.8. Operationele doelstelling 8: het Vlaams Stedenbeleid beter wetenschappelijk ondersteunen.

Onderzoek en steden zijn heel nauw met elkaar verbonden. Enerzijds zijn steden zelf centra van onderzoek, anderzijds richt veel onderzoek zich op de aanpak van stedelijke uitdagingen. Het Vlaams Stedenbeleid lanceert daarom zelf onderzoek en volgt andere onderzoeken met een stedelijke scope op. Een nauwe samenwerking met diverse onderzoeksinstituten staat dan ook centraal.

2.8.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

JPI Urban Europe is een initiatief vanuit de EU-lidstaten om publieke onderzoeksmiddelen samen te brengen rond volgende doelstellingen. Op 18 juni 2013 is een tweede oproep verschenen (<http://www.jpi-urbaneurope.eu>). België neemt hieraan deel en het team Stedenbeleid vervult hierin een coördinerende rol. Het organiseerde op 14 juni 2013 een infosessie. Vlaanderen maakt door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie respectievelijk 400.000 en 1.000.000 euro vrij om onderzoek te financieren over stedelijke uitdagingen. Onderzoekers, onderzoeksinstituten en industrie (enkel voor O&O-projecten bij IWT) kunnen een projectvoorstel indienen.

Dit gebeurt in een Europese context, waarbij Vlaamse onderzoekers een consortium aangaan met onderzoeksteams uit ten minste twee andere deelnemende landen. Steden krijgen niet rechtstreeks middelen, maar het onderzoek komt wel tegemoet aan stedelijke uitdagingen.

Op dinsdag 26 maart 2013 organiseerde de Studiedienst van de Vlaamse Regering in samenwerking met het team Stedenbeleid en het stadsbestuur van Sint-Niklaas de studiedag *‘Steden binnenstebuiten! Analyses op de stadsmonitor 2011’*.

De kernconclusies van het onderzoek *‘Aanpasbare, combineerbare en multi-inzetbare infrastructuur in centrumsteden, uitdagingen en knelpunten voor het beleid’* staan op de website van www.thuisindestad.be. Op basis van deze studie wil ik samen met de betrokken partners een leer- en studieatelier opzetten, waarin aan de slag wordt gegaan met de resultaten van het onderzoek.

- verkenning van de mogelijkheden van de inzet van ‘ontwerpend onderzoek’ t.b.v. deze nieuwe stedelijke opgaven.
- Is ‘ontwerpend onderzoek’ inzetbaar in stadsregionale context ? En zo ja, onder welke voorwaarden, of rekening houdend met welke aanbevelingen voor projecten met een strategisch ruimtelijke impact.

De conclusies van de opdracht *‘Nieuwe stedelijke opgaven, een uitdaging voor stadsregio's ?’*, waarin de mogelijkheden onderzocht werden van de inzet van ‘ontwerpend onderzoek’ in een stadsregionale context t.b.v. de nieuwe stedelijke opgaven (demografisch, klimaat, ruimte), worden finaal nog verder uitgewerkt tot aanbevelingen. Hier rond zal nog een leer- en studieatelier volgen.

De afdeling Wonen van Wonen-Vlaanderen werkt verderop de eindresultaten van de studie rond *‘samenwerkingsmodellen voor een afgestemd stedelijk en stadsregionaal woonbeleid’*.

In het kader van de Benelux is het onderzoek *‘Energie-efficiëntie binnen de gebouwde omgeving binnen de EU’* opgeleverd (zie operationele doelstelling 9).

Samen met mijn collega bevoegd voor mobiliteit heb ik twee onderzoeken opgezet in uitvoering van het ViA-sleutelproject *‘naar een slimme mobiliteit in de steden’*. Het eerste behandelt de introductie van fijnmazige fietsdeelsystemen in de Vlaamse centrumsteden en wordt dit najaar afgerond. Het tweede gaat de mogelijkheden na van een sterke uitbreiding van het particulier autodelen in de centrumsteden en eindigt in februari 2014.

In januari 2013 werd ook een vervolgonderzoek gelanceerd rond *‘De effecten van de vervennootschappelijking op de fiscale capaciteit van centrumsteden, de profielen van vervennootschappelijking en de maatschappelijke baten en kosten ervan nader onderzocht’*. Dit onderzoek bouwt voort op de resultaten van het verkennend rapport *‘stedelijk fiscaal instrumentarium’*.

Het team Stedenbeleid volgt diverse onderzoeksopdrachten op zoals het SBOV-onderzoek *‘stadsprojecten in 2035’* en de TRADO-onderzoeken *‘cities in transition: duurzame stadsprojecten in Vlaanderen’* en *‘financiering van transitie’* (met als onderwerp *‘community land trusts’*) en werkt mee aan de workshops van Architecture Workroom Brussels en de architectuurorganisatie Stad en Architectuur uit Leuven naar aanleiding van het project *‘The Ambition of the Territory’* rond nieuwe ontwerpogaves.

Ten slotte wordt meegewerkt aan de onderzoeken van het kenniscentrum Vlaamse steden die in de tweede helft van 2013 gelanceerd zijn: inspelen op de demografische uitdagingen: (capaciteitsvraagstuk voorzieningen, doordacht beheer van (claims) op schaarse ruimte in de context van een groeiende stad); slim omgaan met ruimte - leegstand en herbestemming; transitie en transformatie; hefboomen en instrumenten om het lokaal sociaal woonbeleid te regisseren.

2.8.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

Ik wil blijven investeren in de wederzijdse versterking van steden en onderzoek. Afhankelijk van de resultaten en specifieke uitdagingen in de steden lanceer ik bijkomende onderzoeksopdrachten en worden beleidsrelevante onderzoeken opgevolgd. Tenslotte zullen de in 2013 gelanceerde onderzoeken het komende jaar in de mate van het mogelijke omgezet worden in beleidsvoorstellen of maatregelen.

2.9. Operationele doelstelling 9: de samenwerking en het overleg met andere overheden en stakeholders intensifiëren en intern afstemmen in functie van een beter geïntegreerd en onderbouwd stedenbeleid.

2.9.1. Deel 1: Genomen beleidsmaatregelen

De Beleidsnota ‘Duurzame en Creatieve Steden’ bepaalt dat het Vlaamse Stedenbeleid zich mee inschrijft in de visie, de prioriteiten en de acties van het Vlaamse beleid voor de versterking van de band met Brussel en dat de huidige beleidsinstrumenten van het Vlaams Stedenbeleid toegankelijk blijven voor de VGC en waar mogelijk en wenselijk afgestemd worden op maat van de VGC. Vanuit dit oogpunt maakt het team Stedenbeleid deel uit van de Task Force Brussel, die de Vlaamse Regering in 2010 oprichtte met de opdracht het kerntakendebat tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor te bereiden. In februari 2012 leverde deze Task Force een eindrapport af op basis waarvan de Vlaamse Regering op 14 maart 2013 de conceptnota ‘*Uitgangspunten voor het politiek kerntakendebat met de Vlaamse Gemeenschapscommissie*’ heeft aangenomen.

Het Kenniscentrum Vlaamse Steden heeft meegewerkt aan het collectief stadscontract Wonen. In 2012 ging het draaiboek complexe stadsprojecten van het Kenniscentrum online (www.complexestadsprojecten.be). Deze webstek bundelt de waardevolle kennis en informatie rond stadsprojecten op een samenhangende manier en deelt ze met alle spelers die errond werken: de centrumsteden zelf, maar ook alle overige steden, gemeenten, bovenlokale overheden en de private sector. Vier keer per jaar updatet het Kenniscentrum deze website. Verder werd gefocust op de ondersteuning van steden in hun Europa-werking en bevorderde het kennismanagement rond Europese projectwerking. De ontwikkelingen rond het nieuwe cohesiebeleid en de structuurfondsen 2014-2020 werd nauw opgevolgd en becommentarieerd. Tenslotte zijn ze als partner ook betrokken bij de diverse onderzoeksprojecten van het Vlaams stedenbeleid.

In 2012-2013 is verder meegewerkt aan de inventarisatie van de impact van de 6^e staatshervorming op Vlaanderen voor het luik ‘stedenbeleid’. In het kader van het groenboek staatshervorming heeft het team Stedenbeleid diverse scenario’s uitgewerkt voor de regionalisering van het federale grootstedenbeleid, met aandacht voor diverse beleidsopties, de effecten ervan en de mogelijke organisatorische uitwerking. Een van de onderdelen van het federaal grootstedenbeleid zijn de contracten ‘duurzame stad’. De definitieve goedkeuring over de federale stadscontracten valt op de federale ministerraad in het najaar van 2013. Sinds dit jaar kunnen steden nieuwe projecten over sociale integratie indienen en werden de middelen sinds lang opnieuw geïndexeerd. Concreet leidt dit tot volgende verdeling:

- Antwerpen: 15.588.833 euro;
- Gent: 3.250.011 euro;
- Oostende: 390.400 euro;
- Mechelen: 745.137 euro;
- Sint-Niklaas: 929.429 euro.

In het kader van een toekomstig Europees Cohesiebeleid na 2013 werkt het team Stedenbeleid mee aan de ambtelijke voorbereiding o.l.v. het agentschap economie van de operationele programma's voor EFRO, ESF en INTERREG 2014-2020. In deze drie fondsen wordt de stedelijke invalshoek bewaakt. Het is geen eenvoudige oefening omdat het aandeel van België- en dus ook dat van Vlaanderen - in de Europese middelen met ongeveer 30% zal zien verminderen. Prioriteiten stellen en middelen gericht inzetten, is dus geboden. In het ontwerpvoorstel van het EFRO-programma wordt een prioriteit 'Duurzame stedelijke ontwikkeling' opgenomen. Hierin gaat aandacht naar klimaatsadaptatie, slim ruimtegebruik en achtergestelde wijken. Bovendien kunnen de steden projecten indienen in de andere thematische prioriteiten van het EFRO.

Het Vlaams Stedenbeleid hielp ook bij de voorbereiding van de Belgische standpunten voor de tweede helft van 2012 (Cypriotisch voorzitterschap) en de eerste helft van 2013 (Iers Voorzitterschap). Op de voorbereidende bijeenkomsten met de Europese Directeurs-Generaal bevoegd voor Stedenbeleid stonden op de agenda volgende topics:

- de bredere verspreiding van het Reference Framework for Sustainable Cities (RFSC);
- een toelichting van de Europese Commissie over het horizontale stedenbeleid binnen Europa, Urbact II en de focus op sociale inclusie;
- de voorstelling van een EUKN-rapport rond integratie in de EU-steden.
- 5 jaar Leipzig-charter en de betekenis ervan voor geïntegreerde duurzame stedelijke ontwikkeling;
- een toelichting van EFRO-projecten met een focus op stedelijke ontwikkeling;
- toelichting JPI urban Euope;
- de voorstelling van het onderzoeksrapport van de EUKN/URBACT over jeugdwerkloosheid, arbeidsmigratie en de lessen voor stedelijke planning;

De samenwerking met de Benelux was een andere prioriteit. Voor het stedelijke programma Urbiscoop van de Benelux over *'energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving in de EU'* nam ik de trekkersrol op. In het voorjaar 2013 is het rapport *'Energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving binnen de Benelux'* van EUKN opgeleverd, dat inzoomt op het beleid over 'bewustwording en actiebereidheid', 'financieel instrumentarium en multilevel governance', 'cross-sectorale samenwerking met de private sector' en 'samenwerking tussen lokale en hogere overheden'. Daarenboven maakte EUKN een matrix (samenvattende tabel) met goede praktijken van diverse overheden en steden om de energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving te bewerkstelligen die als een webtool aan de steden ter beschikking zal worden gesteld. Het andere Urbiscoop-programma (opgestart in 2011) rond intra-Europese migratie organiseerde drie workshops met praktijkvoorbeelden van steden. De thema's waren 'Malafide organisaties', 'Sociale Bijstand' en 'Registratie cijfermateriaal'. Met het project 'buurtstewards' (2012-2015) lever ik een concrete bijdrage aan het Vlaams actieplan rond migratie uit de Midden- en Oost-Europese landen. De stad Gent schakelt met deze subsidie zes voltijdse buurtstewards in, de stad Antwerpen en de VGC elk vier en Sint-Niklaas twee.

Het Europese beleid over 'smart cities' en andere Europese duurzaamheidsinitiatieven (zoals EEEF, Elena) werd opgevolgd en ontwikkelde verder de inspiratieblog (<http://blog.thuisindestad.be/>).

Binnen de schoot van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur nam het team Stedenbeleid aan de werkzaamheden van de ambtelijke stuurgroep Europa.

2.9.2. Deel 2: Geplande beleidsmaatregelen

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om vanuit de Vlaamse Gemeenschap met de VGC een kerntakendebat te voeren over de gemeenschappelijke strategische doelstellingen van een Vlaams gemeenschapsbeleid in Brussel, de rol van beide overheden en de financiering van dit beleid. In het kader hiervan zal ik mee het debat voeren over de afstemming van de huidige beleidsinstrumenten van het Vlaams stedenbeleid op maat van de VGC en in het kader van gemeenschappelijke strategische doelstellingen.

Dit jaar kreeg een tweede samenwerkingsovereenkomst tussen het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de steden vorm (2013 – 2016). Dit is vertaald in een meerjarig programma en een jaarplan 2013. De thema's zijn: transitie en transformatie, inspelen op het capaciteitsvraagstuk van voorzieningen in de context van een groeiende stad, vervolgtraject lopende programma's (wonen, Europa en draaiboek complexe stadsprojecten), management in de stad en eenmalige of kortlopende initiatieven.

De communautaire onderhandelingen over de staatshervorming zijn een nieuwe fase ingegaan na het Vlinderakkoord en de daaropvolgende stappen in de staatshervorming, met onder meer de voorbereidende besprekingen in het kader van de COMORI. Er werd beslist om een gedeelte van het budget (2/3^e) voor de federale contracten duurzame stad vanaf 2015 over te hevelen naar de gewesten. Samen met de Vlaamse regering bereid ik de overheveling van het Federaal Grootstedenbeleid, en van de bijhorende middelen voor.

Het team Stedenbeleid bereidt de Belgische standpunten voor de tweede helft van 2013 (Litouws voorzitterschap) en de eerste helft van 2014 (Grieks voorzitterschap) mee voor. De volgende DG-bijeenkomst rond stedelijke ontwikkeling vindt plaats op 20 en 21 november 2013 in Vilnius. Op de vergadering van de voorbereidende urban development group staat o.a. een voortgang van het Reference Framework for Sustainable Cities, een toelichting van UN Habitat, een bespreking rond intra- en extra Europese migratie.

De definitieve beslissingen over het Cohesiebeleid zullen in de loop van de komende maanden door de minister-president aan de Vlaamse regering worden voorgelegd.

In Benelux-verband wordt ook meegewerkt rond *'energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving in de EU'* en *'intra-Europese migratie'*. In het najaar 2013 keuren lokale bestuurders en minister van de Benelux samen een memorandum of understanding goed. Ook de samenwerking en de MOU rond *'intra-Europese migratie'* blijven aandachtspunten. Volgend jaar verleng ik het project *'Buurtstewards in het kader van het actieplan rond Midden- en Oosteuropese migratie'*, daarmee gaat het project zijn derde van de vier voorziene jaren in.

Op woensdag 6 november 2013 staat Vlewa-event "infosessie over het Europees Innovatiepartnerschap Smart Cities and Communities" centraal. Het team Stedenbeleid biedt hiervoor nodige input. Het ontwikkelt ook inspiratieblog <http://blog.thuisindestad.be/> verder.

In het najaar 2013 ondersteun ik de algemene vergadering van EUROCITIES, het Europees stedelijke netwerk van (middel)grote Europese steden. Deze vindt voor het eerst in België plaats van 27 november tot en met 30 november 2013. De stad Gent, enig Belgisch lid van de raad van bestuur van Eurocities, treedt als gaststad op. De andere Belgische lidsteden zijn het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Antwerpen, Luik en Charleroi. Het centrale thema voor dit jaar is 'smart citizens', waarbij dieper wordt ingegaan op de relatie van de stad tot deze nieuwe samenleving van mondige burgers die niet langer wachten op het formele politieke verhaal maar zelf via coalities aan innovatieve en creatieve oplossingen bouwen.

Het team Stedenbeleid blijft de stuurgroep Europa van ABB actief opvolgen.

Lijst met afkortingen

ABB:	Agentschap voor Binnenlands Bestuur
ASRO:	Architectuur, Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening
COMORI:	Werkgroep met acht partijen die de zesde staatshervorming voorbereiden
DuWoBo:	Duurzaam Wonen en Bouwen
EEEF:	European Energy Efficiency Fund
EU:	Europese Unie
EUKN:	European Urban Knowledge Network
FP:	Financiën en personeel
FWO:	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
GOK:	Gesplitst OrdonnanceringsKrediet
GVK:	Gesplitst vastleggingskrediet
IWT:	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
JPI:	Joint Programming Initiative
KULeuven:	Katholieke Universiteit Leuven
MOE:	Midden- en Oost-Europa
MOU:	Memorandum Of Understanding
NGK:	Niet gesplitst krediet
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVG:	Onderzoek VerplaatsingsGedrag
PPS:	Privaat-publieke samenwerking
RFSC:	Reference Framework for Sustainable Cities
RSV:	Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen
RWO:	Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
SBOV2:	Steunpunt bestuurlijke organisatie Vlaanderen 2
SCV:	Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen
Spindus:	Spatial innovation planning design and user involvement
SVR:	Studiedienst Vlaamse regering
TRADO:	Steunpunt Transitie voor Duurzame Ontwikkeling
UDG:	Urban Development Group
UGent:	Universiteit Gent
UNIZO:	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAK:	Vastleggingskrediet
VEK:	Vereffeningskrediet
VGC:	Vlaamse Gemeenschapscommissie
ViA:	Vlaanderen in Actie
VIM:	Vlaams Instituut voor Mobiliteit
Vlabest:	Vlaamse adviesraad Bestuurszaken
VRIND:	Vlaamse regionale indicatoren
VUB:	Vrije Universiteit Brussel
VVSG:	Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten
V.z.w.:	Vereniging zonder winstgevend doel

IV. Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting van gerealiseerde beleidsmaatregelen voor 2012-2013

Stedenfonds

- Voortzetting van beleidsovereenkomsten 2008 – 2013, bepaling en uitbetaling van trekkingsrechten 2012 en opmaak van addenda;
- Verdere afstemming stedenfonds op het planlastdecreet en traject strategische meerjarenplanning.

Ondersteuning stadsvernieuwingsprojecten

- Toekenning vier projectsubsidies en zes conceptsubsidies op 19 oktober 2012;
- Lancering nieuwe projectoproep 2013 met een introductiedag op 31 januari 2013. 20 dossiers zijn ingediend waarvan 7 voor projectsubsidie en 13 voor conceptsubsidie;
- Nieuwe visietekst en aangepaste aanvraagformulieren op basis van evaluatie;
- Ondersteunende en faciliterende rol door accountmanagers (publiek-publieke afstemming);
- Opvolging van de voortgang en de kwaliteitsbewaking via kwaliteitskamer, voortgangsrapport en workshop;
- Organisatie van een zevende editie van de masterclass Stadsprojecten en een studio-masterclass.

Stadsregionale samenwerking faciliteren

- Ontwerpend onderzoek stadsregio's voor Antwerpen en Turnhout en onderzoek naar samenwerkingsmodellen voor een afgestemd stedelijk en stadsregionaal woonbeleid;
- Aandacht voor stadsregionale uitdagingen binnen de stadsprogramma's, in het bijzonder bij het pilootprogramma voor Roeselare rond 'duurzame regionale mobiliteit'.

Positieve beeldvorming

- Organisatie trefdag 'Innovatie in de stad' met 6 stadsateliers, een expo van 28 innovatieve stadsprojecten en de uitreiking van de Thuis in de Stad-prijs;
- Communicatie via website, blog en twitter;
- Toekenning subsidies voor originele en innovatieve projecten aan 10 organisaties.

Stadsmonitor

- Voorstelling SVR-studie ‘Steden binnenstebuiten!’ op 26 maart 2013 in Sint-Niklaas;
- Voorbereiding vijfde editie van de stadsmonitor in nauwe samenwerking met Studiedienst van de Vlaamse Regering en de steden;
- Traject voor de uitbreiding van de Stadsmonitor met een kindfocus.

Stadscontracten

- Goedkeuring eindrapport rond de stadscontracten 2007-2012 door de Vlaamse Regering op 8 februari 2013;
- Addenda voor een aantal stadsprojecten tot 31 december 2014;

Wisselwerking met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid

- Verderzetten en verbeteren van deze wisselwerking, met klemtoon op de strategische doelstellingen stedenbeleid en de VIA-sleutelprojecten;
- Strategische rol door transitie-manager en integrator ‘duurzame en creatieve steden’;

Wetenschappelijke ondersteuning

- Coördinatie rol JPI Urban Europe;
- Realisatie eigen onderzoeksagenda, met in bijzonder de lancering van de onderzoeken rond fietsdeelsystemen en particulier autodelen in uitvoering van het ViA sleutelproject ‘naar een slimme mobiliteit’;
- Opvolging en medewerking aan nationale en internationale onderzoeken relevant voor stedenbeleid.

Samenwerking partners

- Medewerking aan Task Force Brussel;
- Medefinanciering en samenwerking met Kenniscentrum Vlaamse Steden;
- Voorbereiding regionalisering van het federaal grootstedenbeleid;
- Europatraject met bijzondere aandacht voor cohesiebeleid 2014-2020.

Bijlage 2: Samenvatting van geplande beleidsmaatregelen voor 2013-2014**Stedenfonds**

- Opvolging infomomenten met steden rond strategische meerjarenplanning;
- Verdere voorbereiding en ondersteuning beleidsovereenkomst met VGC voor 2014-2019;
- Voortzetting van beleidsovereenkomsten 2008 – 2013, bepaling en uitbetaling van trekkingsrechten 2013 en opmaak van addenda.

Ondersteuning stadsvernieuwingsprojecten

- Toekenning project- en conceptsubsidies 2013;
- Lanceren oproep stadsvernieuwingsprojecten – editie 2014;
- Verderzetten van evaluatie- en bijsturingsoefening van het instrument stadsvernieuwing;
- Ondersteuning en opvolging van stadsvernieuwingsprojecten door accountmanagers;
- Organisatie masterclass Stadsprojecten, masterclassstudio en Alumnidag.

Stadsregionale samenwerking faciliteren

- Aandacht voor stadsregionale noden bij de stadsprogramma's, in het bijzonder bij het pilootprogramma 'duurzame regionale mobiliteit' voor de stad Roeselare en omliggende gemeenten.

Positieve beeldvorming

- Organisatie trefdag 'Kind in de stad' met aandacht voor stadsateliers en good practices uit originele en innovatieve projecten;
- Toekenning subsidies aan originele en innovatieve projecten; met als centraal thema 'kindvriendelijkheid';
- Verder uitbouw van de algemene communicatie via website, blog en twitter.

Stadsmonitor

- Voorbereiding 5e editie Stadsmonitor in nauwe samenwerking met de steden, met grootschalige bevraging van stadsbewoners in het voorjaar 2014;
- Uitwerking van een extra focus 'Kindvriendelijke stad' in de 5^e editie van de Stadsmonitor.

Stadscontracten en stadsprogramma's

- Opzetten en procesbegeleiding van pilootstadsprogramma's in Antwerpen, Gent en Roeselare;
- Opvolging addenda stadscontracten.

Wisselwerking met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid

- Continueren van de wisselwerking met andere beleidsdomeinen, met aandacht voor de strategische doelstellingen stedenbeleid en de VIA-sleutelprojecten.

Wetenschappelijke ondersteuning

- Realisatie en communicatie eigen onderzoeksagenda;
- Opvolging van en input voor steunpuntonderzoek 2012-2016 (TRADO, SBOV, Wonen,)
- Verder opvolging van en inbreng aan nationaal en internationaal onderzoek rond stedenbeleid.

Samenwerking partners

- Verdere medewerking aan Task Force Brussel;
- Wederzijdse samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden;
- Continue uitbouw Europawerking (medewerking aan cohesiebeleid 2014-2020, opvolgen en inbreng EU-voorzitterschappen, Benelux-samenwerking, coördinatierol JPI urban europe, enz.);
- Voorbereiding en implementatie regionalisering van federaal grootstedenbeleid.

Bijlage 3: Regelgevingsagenda**2012**

	Titel	status	Timing
Initiatief 1	Decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds, aanpassing aan het Planlastendecreet	afgerond	Bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 1 juni 2012
Initiatief 2	Besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2003 tot uitvoering van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds, aanpassing aan het Stedenfondsdecreet volgens de bepalingen van het Planlastendecreet	afgerond	Goedkeuring door de Vlaamse Regering op 21 september 2012
Initiatief 3	Besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2007 betreffende de subsidiëring van stadsvernieuwingsprojecten, optimalisering van de conceptsubsiëring	afgerond	Goedkeuring door de Vlaamse Regering op 3 februari 2012
Initiatief 4	Wijziging artikel 7 van het decreet van 22 maart 2002 houdende de ondersteuning van de stadsvernieuwingprojecten	afgerond	Opgenomen in het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2012, 1 juni 2012
Initiatief 5	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de artikelen houdende het afsluiten van overeenkomsten van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2007 betreffende de subsidiëring van stadsvernieuwingsprojecten	afgerond	Goedkeuring door de Vlaamse Regering op 9 oktober 2012

2013

	Titel	status	Timing
Initiatief 6	Actualisatie omzendbrief BA 2005/08, stedenfonds	afgerond	Mededeling Vlaamse Regering op 8 maart 2013

2014

	Titel	status	Timing
Geen	/	/	/

Bijlage 4: Overzicht en gevolggeving moties en resoluties van het Vlaams Parlement

Naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief “Steden”- Beleidsprioriteiten 2012-2013 in het Vlaams Parlement werd er een motie aangenomen (stuk 1781 (2012-2013) – Nr. 7, ingediend op 19 december 2012 (2012-2013). Voor de gevolggeving aan deze motie verwijs ik naar de volgende punten in deze beleidsbrief:

- Voor punt 1 van deze motie verwijs ik naar de Operationele doelstelling 9. ‘duurzame stedelijke ontwikkeling’ krijgt bijzondere aandacht in het toekomstig cohesiebeleid 2014-2020. De steden zullen ook in de andere doelstellingen van EFRO, ESF en INTERREG kunnen stappen;
- Voor punt 2a van deze motie verwijs ik naar de Operationele doelstelling 5 met de stadsmonitor en de extra focus op kinderen voor de volgende editie;
- Voor punt 2b van deze motie verwijs ik naar de Strategische doelstelling 3;
- Voor de punten 2c en 2d van deze motie verwijs ik naar de Operationele doelstelling 6;
- Voor punt 3 van deze motie verwijs ik naar Operationele doelstelling 9;
- Voor punt 4 van deze motie verwijs ik naar de Strategische doelstelling 7;
- Voor punt 5 van deze motie verwijs ik naar de Operationele doelstelling 3.

Naar aanleiding van resolutie 2073 van 3 juli 2013 rond het ‘ontwikkelen van een gecoördineerde aanpak voor parken en groene ruimten in de centrumsteden’ zal ik binnen het Vlaams stedenbeleid en haar instrumenten het belang van groene ruimten blijven bepleiten en effectief ondersteunen. Daartoe zal ik het komende werkjaar een initiatief nemen naar de bevoegde leden van de Vlaamse regering.

Bijlage 5: Rapportering over de opvolging van de Rekenhof - aanbevelingen in de beleidsbrieven

Voor de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof over de verdeling en besteding van het Vlaams Stedenfonds (Stuk 38 (2011 – 2012 – Nr1) verwijs ik naar de beleidsbrief 2012 – 2013, pagina 45 -46.

In het Rekeningenboek over 2011 - toegelicht door het Rekenhof in de Commissie Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie op 10 januari 2013 - werd als aanbeveling opgenomen dat het Agentschap voor Binnenlands Bestuur meer aandacht moest besteden aan de aanwending en verantwoording van subsidies voor originele en innoverende projecten. Deze aanbeveling wordt door het agentschap opgevolgd. Conform het rekendecreet gebeurt de inhoudelijke en financiële controle gescheiden. De controle van de inhoudelijke stukken, waarbij nagegaan wordt of een project de vooropgestelde doelstellingen bereikte, wordt uitgevoerd door het team Stedenbeleid. De controle van de financiële verantwoordingsstukken gebeurt door de afdeling Financiën en Personeel. Bij de financiële controle wordt nagegaan dat de toegekende middelen (voor personeel en werking) aangewend worden conform het ministerieel besluit, waarin de bestedingsvoorwaarden zijn opgenomen, ook wordt nagekeken dat 10% eigen middelen door het project zelf worden ingebracht. Van elk project wordt zowel een inhoudelijk als een financieel controleverslag opgemaakt.